

Economisch-Statistische Berichten

ALGEMEEN WEEKBLAD VOOR HANDEL, NIJVERHEID, FINANCIËN EN VERKEER
ORGAAN VOOR DE MEDEDEELINGEN VAN DE CENTRALE COMMISSIE VOOR DE RIJNVAART
UITGAVE VAN HET INSTITUUT VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN

9^E JAARGANG

WOENSDAG 26 MAART 1924

No. 430

INHOUD

DE NEDERLANDSCHE HANDELMAATSHAPPIJ HONDERD JAAR	Blz. 282
De Nederlandsche Katoenindustrie in 1923 II (Slot) door <i>Joan Gelderman</i>	282
Eenige gegevens omtrent de economische gevolgen van de Roerbezetting voor Nederland III door <i>D. J. Wansink</i>	284
Verslag van de Staatscommissie voor het Pachtvraagstuk. Deel II (Slot) door <i>Mr. Dr. R. H. Baron de Vos van Steenwijk</i>	287
De Rijksmiddelen	288
BUITENLANDSCHE MEDEWERKING:	
De herlevende onrust in de arbeiderswereld door <i>Dr. T. E. Gregory</i>	289
AANTEEKENING:	
Indexcijfers van groothandelsprijzen	290
MAANDONJFERS:	
Overzicht der Rijksmiddelen	291
Handelsbeweging over de maand Februari 1924	292
STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN	293—299
Geldkoersen. Effectenbeurzen.	
Wisselkoersen. Goederenhandel.	
Bankstaten. Verkeerswezen.	

INSTITUUT**VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN**Algemeen Secretaris: *Mr. G. W. J. Bruins.*Redacteur-Secretaris van het weekblad: *D. J. Wansink.*

25 MAART 1924.

In den toestand van de geldmarkt kwam wederom geen verandering. Geld blijft nog steeds zeer gezocht; wissels met drie handteekeningen konden slechts moeilijk voor $4\frac{7}{8}$ pCt. plaatsing vinden, en die met twee handteekeningen waren deze week zelfs weder minder gemakkelijk onder te brengen, zoodat herhaaldelijk $5\frac{1}{4}$ pCt. moest worden toegestaan. Ook Callgeld was slechts weinig aangeboden; daarentegen was het aanbod op de prolongatiemarkt iets grooter, zoodat de noteering zich niet meer boven de 5 pCt. verhief.

Bij de inschrijving op de 70 miljoen schatkistpapier werd in het geheel ingeschreven voor f 65.072.000. Toegewezen werden f 51.212.000, waarvan f 34.541.000 in 3 mds. promessen à f 987.23; f 11.580.000 in 6 mds. promessen à f 974.78 en f 5.072.000 in biljetten à pari, of resp. à 5, $4\frac{15}{16}$ en 5 pCt.

Ten gevolge van verdere aflossing van rechtstreeks bij De Nederlandsche Bank geplaatste schatkistpromessen vertoont de post binnenlandsche wissels ook ditmaal een daling. Daarentegen vertoonen de beleeningen per saldo een niet onbelangrijke stijging. De goederenbeleeningen liepen weliswaar met f 3 miljoen terug, doch de effectenbeleeningen stegen met f 15 miljoen.

Het renteloos voorschot aan het Rijk steeg met

f 6,7 miljoen; de metaalvoorraad der bank bleef vrijwel op dezelfde hoogte. De post papier op het buitenland noteert een kleine f 800.000 hooger; de diverse rekeningen onder het actief daalden met f 2,3 miljoen.

De biljettencirculatie daalde met f 6.6 miljoen. De rekening-courantsaldi stegen met f 8,9 miljoen.

* * *

De buitengewone rijzing van de francs bleef ook deze week aanhouden. De baissepositie bleek veel grooter te zijn dan zelfs de grootste schattingen hadden aangegeven, de koers liep dan ook weder sprongsgewijze naar boven. Wel trad op Woensdag een kleine reactie in, waarbij de koersen van 14.10 en 11.80 op 13.70 en 11.20 terugliepen, maar de volgende dagen ging de rijzing weder onverpoosd verder en gisteren liep de koers door sterke vraag uit het Rheinland sprongsgewijze op tot 15.40 en 12.10. Blijkbaar was dit echter ook den Franschen oprijvers te machtig, althans van die zijde werd nu krachtig ingegrepen en het slot was op 14.65 en 11.70. Overigens was de geheele wisselmarkt zeer onrustig. Door Parijs werden de onzinnigste berichten verspreid en geloofd over wissel-verliezen en bankmoeilijkheden in Nederland, ten gevolge waarvan Dinsdag en Woensdag plotseling groote bestens orders tot aankoop van Dollars en Ponden inkwamen en in Londen groot aanbod van Holland ontstond. Dien-tengevolge sprong de Pondenkoers hier plotseling van 11.56 op 11.72. Reeds spoedig trad een reactie in, waardoor het pond zelfs tot beneden den openingskoers terugliep, de markt bleef echter uiterst zenuwachtig.

In het bericht van de vorige week werd als hoogste marge voor termijnfrancs per abuis vermeld f 1.40, dit moest zijn f 2.40.

LONDEN, 22 MAART 1924.

Ook deze week bleef de geldmarkt ruim, doch brokkelden de koersen niet af. Zoowel het vernieuwen als het nieuw opnemen van daggeldleeningen kostte $2\frac{1}{2}$ pCt., terwijl ook de koers van zevendaagsgeld niet veranderde. Maandag had de grootste omzet plaats, door een groote betaling op de jongste Japansche leening.

Op de discontomarkt heerschte dezelfde flauwe toon als de vorige week. Donderdag waren eenige banken koopers van April Treasury Bills tegen $2\frac{15}{16}$ pCt. 2 mds. prima bankaccept $3\frac{1}{16}$; 3 mds. id. $3\frac{1}{16}$; 4 mds. id. $3\frac{3}{16}$ — $\frac{3}{8}$; 6 mds. id. $3\frac{5}{16}$ — $\frac{3}{8}$ pCt.

DE NEDERLANDSCHE HANDEL- MAATSCHAPPIJ HONDERD JAAR.

Zaterdag zal het 100 jaar geleden zijn, dat de Nederlandsche Handel-Maatschappij werd opgericht.

Er is zeker reden deze gebeurtenis te herdenken. Opgericht in de moeilijke jaren na het herstel onzer onafhankelijkheid met het doel aan den kwijnenden Indischen handel nieuw leven te geven, heeft de Handel-Maatschappij, bij alle wisseling die het koloniale beleid in deze eeuw heeft ondergaan, ononderbroken medegewerkt aan de ontwikkeling van Indië en de versterking van de economische banden met het moederland.

Onder het Cultuurstelsel, dat den Indischen uitvoer maakte tot overheids-monopolie, ziet zij zich, wat dien uitvoer betreft, de in hoofdzaak passieve rol toebedeeld van commissionair van het Gouvernement. Actief treedt zij echter op in den vrij gebleven export van Holland naar Indië, waarbij na de breuk met het Zuiden vooral de Noord-Nederlandsche textiel-industrie haar belangstelling heeft.

De geleidelijke afbrokkeling van het Cultuurstelsel brengt in de positie der Maatschappij een belangrijke verandering. Zij behoudt haar commissie voor het Gouvernement. Tegenover het groeiende vrije cultuurbedrijf is echter geen plaats voor een half-officieele geprivilieeerde positie. In vrijen wedijver, zij het met den ruggesteun harer overige functies, ontwikkelt de N. H.-M. zich al spoedig tot de belangrijkste onder de lichamen, die zich de financiering der Indische cultures ten doel stellen, en vestigt zij daarnevens een bankbedrijf, waarvan het arbeidsveld in het Oosten de grenzen van het Nederlandsch gebied ver overschrijdt. Tegelijk wordt in het begin der 80er jaren definitief met het stelsel van eigen handel gebroken.

In latere jaren heeft naast Indië ook het Nederlandsche bankbedrijf in toenemende mate hare belangstelling. Snel is ook hier haar betekenis gegroeid, tezamen met de sterke expansie welke in de laatste decennien — voor 1921 — het Nederlandsche bedrijfswezen heeft te aanschouwen gegeven.

Ook hier één onder meerdere. De vrije ontwikkeling van handel en bedrijf laat ook hier geen ruimte voor officieel monopolie of andere uitzonderingspositie. Toch zien wij — thans op den nieuwen en wel zoo stevigen grondslag van zelf verworven positie — telkens, wanneer voor ruimer belang een beroep op de collectiviteit van het Nederlandsche bankwezen wordt gedaan of in moeilijke tijden het vrije bedrijf de handen moet ineenslaan, de Nederlandsche Handel-Maatschappij de leiding nemen.

Van de drie lichamen — Nederlandsche Bank, Société Générale en Nederlandsche Handel-Maatschappij — wier oprichting Koning Willem I als persoonlijke verdienste mag worden aangemerkt, heeft de Handel-Maatschappij, meer dan de andere, zich aan wijzigende verhoudingen moeten aanpassen en nieuwe wegen moeten inslaan. Zij heeft niet gearzeld zulks, waar noodig, te doen, met het gevolg, dat, al zijn tegenslagen ook haar niet bespaard gebleven, de Handel-Maatschappij thans, onder de krachtige leiding van haar tegenwoordigen President, zoowel in Indië als hier te lande haar volle deel heeft aan de moderne ontwikkeling van handel en bedrijf.

Moge ook in haar nieuwe eeuw de Nederlandsche Handel-Maatschappij haar zoo nuttige en onmisbare functie voor het economisch leven van groter Nederland blijven vervullen.

B.

DE NEDERLANDSCHE KATOENINDUSTRIE IN 1923.

II. (Slot).

De uitvoer van katoenen manufacturen heeft in 1923 bedragen:

	KG.	Ter waarde van:
Ongebleekte manufacturen	2.763.000	f 5.840.000
Gebleekte	11.988.000	42.133.000
Geverfde	2.969.000	9.907.000
Bedrukte	1.427.000	7.842.000
Bontgeweven	4.567.000	16.603.000
Totaal	23.714.000	f 82.325.000
Tegen in 1922	21.230.000	74.621.000

terwijl bovendien nog aan katoenen dekens werd uitgevoerd:

	KG.	Ter waarde van:
In 1923	6.586.000	f 8.324.000
„ 1922	5.213.000	7.683.000

Verder zijn er nog verschillende producten der Nederlandsche katoenindustrie, die in de statistiek niet als manufacturen vermeld worden en toch voor den uitvoer van belang zijn. Als zoodanig mogen o.a. genoemd worden:

Tafel- en servetgoed, beddelakens en sloopen, zoowel van linnen, halfinnen en katoen, die toch hoofdzakelijk uit katoen bestaan, waarvan in 1923 totaal 322.000 KG. ter waarde van f 1.103.000 werd uitgevoerd, tegen 336.000 KG. ter waarde van f 1.199.000 in 1922;

Gebreide en tricotgoederen, waarvan de uitvoer bedroeg in:

1923	616.000 KG.	ter waarde van f 2.308.000
1922	322.000	1.488.000

Katoenen band en veters, waarvan werden uitgevoerd in:

1923	253.000 KG.	ter waarde van f 922.000
1922	272.000	1.084.000

Deze uitvoer van katoenen stukgoederen heeft, wat de landen van bestemming betreft, bedragen:

Europa:	KG.	Ter waarde van:
Groot-Brittannië	1.126.000	f 3.492.000
Duitschland	13.000	36.000
België	103.000	456.000
Noorwegen	398.000	1.288.000
Denemarken (en IJsland)	317.000	1.099.000
Zweden	74.000	224.000
Bulgarije	98.000	309.000
Servië	8.000	26.000
Griekenland	104.000	327.000
Turkije	452.000	1.220.000
Frankrijk	55.000	113.000

Azië:	KG.	Ter waarde van:
Nederl.-Indië	14.171.000	f 48.505.000
Eng.-Indië	1.593.000	5.502.000
China (incl. Hongkong)	127.000	355.000
Ceylon	655.000	2.492.000
Siam	118.000	372.000
Syrië	24.000	63.000
Malakka	199.000	739.000

Afrika:	KG.	Ter waarde van:
Marokko	23.000	f 103.000
Egypte	85.000	254.000
Unie Z.-Afrika	104.000	339.000
Fransch W.-Afrika	477.000	2.205.000
Britsch „	351.000	2.690.000
Britsch O.-Afrika	563.000	2.454.000
Portug. „	95.000	359.000
Liberia	6.000	25.000

Amerika:	KG.	Ter waarde van:
Uruguay	32.000	f 112.000
Ver. Staten	162.000	629.000
Argentinië	1.198.000	3.580.000
Chili	121.000	384.000
Philippijnen	16.000	63.000
Suriname	41.000	133.000
Columbia	13.000	38.000
Cuba	16.000	40.000

Australie:	KG.	Ter waarde van:
Gemeenebest	65.000	f 203.000

Als men in aanmerking neemt, dat de productie der weverijen wel eenigszins verband zal houden met het invoersaldo van ruwe katoen en garens en dit van 57.262.000 KG. in 1922 verminderde tot 50.411.000 KG. in 1923, terwijl de uitvoer van manufacturen vermeerde van 21.230.000 KG. in 1922 tot 23.714.000 KG. in 1923, mag men zeker wel aannemen, dat de

binnenlandsche afzet in het afgelopen jaar veel geringer is geweest dan in 1922. Van de fabrikanten, die voor hun afzet hoofdzakelijk op de binnenlandsche markt zijn aangewezen, verneemt men hetzelfde en dezen zijn het dan ook hoofdzakelijk, die in het afgelopen jaar minder hebben geproduceerd. Voor exportfabrikanten is het dikwijls meer een kwestie van prijs dan van afzet. De wereldmarkt voor katoenen manufacturen is heel groot en indien zij slechts lager willen verkoopen dan hunne Engelsche concurrenten, kunnen zij in vele gevallen nog wel orders krijgen. Bovendien blijkt uit bovenstaande cijfers wel, dat de export der Twentsche manufacturen zich naar vele landen richt en dat er talrijke afzetgebieden voor deze goederen zijn. De uitvoer naar Nederlandsch-Indië bedroeg over 1923 totaal f 48,5 miljoen bij een totaal-uitvoer van f 82,3 miljoen, dus 59 pCt., tegen 64 pCt. over 1922 en 68 pCt. over 1921, zoodat de uitvoer naar andere landen de laatste jaren geregeld weer iets meer toeneemt. Hieruit blijkt wel, dat men zich veel moeite geeft, de relaties met vreemde afzetgebieden, die niet alleen door den wereldoorlog zeer geleden hadden, doch waar ook vele importeurs door de debacle van 1920/21 in financiële moeilijkheden waren geraakt, weer op te vatten. Dat deze pogingen niet zonder succes zijn geweest, blijkt uit de volgende cijfers, die aangeven den uitvoer van katoenen manufacturen uit Nederland naar vreemde landen, dus allen uitvoer, behalve dien naar Nederlandsche Koloniën. Deze uitvoer bedroeg nl.

in 1921..	5.741.760 KG.	ter waarde van f	25.158.365
„ 1922..	6.955.000	„ „ „ „	26.441.000
„ 1923..	9.502.000	„ „ „ „	33.687.000

Verder blijkt uit de opgave, waaruit deze cijfers zijn verkregen, dat de vermeerdering van dezen export hoofdzakelijk betrekking heeft op geverfde en bontgeweven goederen, terwijl die van bedrukte goederen bijna onveranderd is gebleven en ook de export van ruwe en gebleekte goederen over 1923 slechts zeer weinig grooter is geweest dan over 1922.

Wat de Java-markt betreft, is het, ook na de berichten, die in verband met het loonconflict in de Twentsche katoenindustrie in verschillende bladen hebben gecirculeerd, misschien niet ondienstig, om den invoer van katoen en manufacturen, verdeeld naar de landen van herkomst, over het laatste jaar, waarover tot nu toe volledige opgaven zijn verschenen, dus 1922, eens te vergelijken met het jaar 1914, toen de Japansche concurrentie nog niets te betekenen had. Volgens de officieele statistiek, zooals die als bijvoegsel van de Javasche courant wordt uitgegeven, komen wij dan tot de volgende cijfers:

Nederland..	f 30.484.953	of 44 pCt.	f 43.032.870	of 34 pCt.
Engeland ..	30.670.558	„ 44 „	44.528.849	„ 36 „
Japan	219.841	„ 0,3 „	22.060.208	„ 18 „
Italië	3.632.209	„ 5,2 „	5.176.171	„ 4 „
Zwitserland ..	206.086	„ 0,3 „	1.314.905	„ 2 „
Singapore..	1.498.609	„ 2 „	7.035.071	„ 4 „
Rest	2.385.780	„ 4 „	2.203.305	„ 2 „
	f 69.098.036	100 pCt.	f 125.351.379	100 pCt.

Het is zeker wel zeer merkwaardig, dat, terwijl de invoercijfers van Engelsche en Nederlandsche manufacturen ten opzichte van elkander weinig hebben gefluctueerd, de invoer van Japansche manufacturen zoo enorm is toegenomen. Als men trouwens de gedetailleerde cijfers nader beschouwt, blijkt er verder nog uit, dat de Japansche invoer zich hoofdzakelijk bepaalt tot de ongebleekte en goedkoopere geverfde manufacturen. Van de ruwe, ongebleekte manufacturen was over 1922 bij een totaal-invoer van ruim 8 miljoen KG. zelfs 5.2 miljoen KG., of ruim 65 pCt. uit Japan afkomstig, terwijl van de geverfde manufacturen bij een totaal-invoer van 10.7 miljoen KG., daarvan 4.3 miljoen KG., of ruim 40 pCt. uit Japansche goederen bestond, zoodat in vele van deze kwaliteiten het Europeesche fabrikaat vrijwel geheel is verdrongen door de goedkoopere Japansche goederen.

Wat verder den invoer van sarongs, enz. betreft, blijkt, dat in 1922 bij een totaal-invoer van 1.1 miljoen KG., daarvan 600.000 KG. of ruim de helft uit Singapore afkomstig was, en dus waarschijnlijk voor het grootste gedeelte bestond uit z.g. Madras-sarongs, in Eng.-Indië geweven en via Singapore naar Java uitgevoerd. Daar in de statistiek van 1914 de sarongs niet afzonderlijk gespecificeerd waren, doch gezamenlijk werden vermeld met de gedrukte, geverfde en bontgeweven manufacturen, is het niet mogelijk, de juiste invoercijfers van deze sarongs voor 1914 te vermelden, doch waar de totaal-invoer via Singapore, die in 1914 f 1.5 miljoen bedroeg in 1922 vermeerderd is tot ruim f 7 miljoen, is het wel duidelijk, dat de concurrentie ook van deze Eng.-Indische manufacturen in de laatste jaren op de Java-markt veel grooter is geworden. Deze cijfers bevestigen dan ook geheel hetgeen in de overzichten van vorige jaren reeds door schrijver dezes over de concurrentie van Japan en Engelsch-Indië is vermeld.

Dat de prijzen van katoenen manufacturen nog steeds bijzonder hoog zijn en deze hooge prijzen zeer belemmerend werken op den afzet, speciaal in de Oostersche landen, heeft de Voorzitter van de Kamer van Koophandel in Manchester, Sir Clare Lees, bij zijn rede voor de leden van deze Kamer in Februari j.l. nog eens uitdrukkelijk uiteengezet. Hij geeft dan een grafische voorstelling, waarin hij de in- en uitvoercijfers van Engeland over 1923 vergelijkt met die over 1913 en komt dan, wat den invoer van ruwe katoen betreft, tot de conclusie, dat deze in 1923 kwantitatief verminderd is tot 59,5 pCt. van den invoer over 1913, terwijl de gemiddelde prijs thans 217,5 pCt. van de prijzen van 1913 heeft bedragen.

Wat de hoeveelheid van de uitgevoerde katoenen manufacturen betreft, deze is in 1923 verminderd tot 58,5 pCt. van den uitvoer van 1913, terwijl de gemiddelde waarde over 1923 zelfs 241,7 pCt. van die over 1913 heeft bedragen. De vermeerdering van de waarde is dus bij de manufacturen nog grooter geweest dan bij de ruwe katoen, waaruit dus zou blijken, dat de productiekosten in verhouding nog meer zijn gestegen dan de prijzen der grondstoffen.

De totaal-uitvoer van katoenen manufacturen uit Engeland heeft over 1923 nog ruim £ 138 miljoen bedragen, dus ongeveer f 1.580 miljoen, tegen welk cijfer de Nederlandsche uitvoer van f 82 miljoen wel geheel in het niet verzinkt, vooral als men in aanmerking neemt, dat van dezen uitvoer slechts voor ruim f 33 miljoen naar vreemde landen was bestemd.

Het is wel jammer, dat de uitvoer van katoen en manufacturen uit Nederland naar vreemde markten voor het grootste gedeelte in handen is van buitenlandsche firma's. Wel zijn, zoowel vóór den oorlog alsook in de laatste oorlogsjaren, vele Nederlandsche firma's opgericht met overzeesche vestigingen, die voornemens waren zich speciaal toe te leggen op den export van Nederlandsche nijverheidsproducten, doch vele van die zaken hebben met de prijsdaling van 1920/21 dergelijke verliezen geleden, dat zij gedwongen waren te liquideeren of thans nog slechts een kwijnend bestaan leiden. Gedeeltelijk was dit zeker te wijten aan de zeer ongunstige omstandigheden, doch bij vele zaken berustte de leiding niet steeds in deskundige handen en was men verwend door de groote winsten, die kort na vredessluiting zonder moeite gemaakt konden worden, zoodat bij een omkeering van de conjunctuur de verliezen veel grooter werden dan wel noodig zou zijn geweest bij een meer voorzichtige en deskundige leiding. Uit de geschiedenis van verschillende Nederlandsche export-firma's, die reeds lang voor den oorlog zijn opgericht en ook thans nog, onder beproefd bestuur, behoorlijke resultaten bereiken, blijkt wel de levensvatbaarheid van dergelijke zaken en het is niet alleen voor de vaderlandsche katoenindustrie, doch ook voor de Nederlandsche fabrikanten van andere artikelen, voor de wereld-

markt geschikt, te hopen, dat op den duur een grooter gedeelte van dezen uitvoer weer in handen van Nederlandsche firma's zal komen.

Verder blijkt uit bovenvermelde cijfers nog, dat in 1923 de gemiddelde prijs per KG. ingevoerd katoen f 1,53 bedroeg, tegen f 1,20 in 1922 en die van de ingevoerde garens f 1,82 tegen f 1,59 per KG. in 1922. Niettegenstaande deze vrij belangrijke stijging in de kosten van de grondstoffen is de gemiddelde prijs der uitgevoerde manufacturen, die in 1922 nog f 3.51 per KG. bedroeg, in 1923 gedaald tot f 3.47 per KG. Hoewel deze cijfers uit den aard der zaak slechts zeer globaal kunnen zijn en men daaruit zeker niet zonder meer vergaande conclusies mag trekken, geven zij toch wel eenigen leidraad bij de beoordeeling der opbrengstprijzen en mag men dus wel aannemen, dat, niettegenstaande de lagere productiekosten, de resultaten voor exportfabrikanten over het afgelopen jaar zeker over het algemeen wel teleurstellend zullen zijn geweest.

Dit wordt trouwens geheel bevestigd door de berichten uit Manchester, die melding maken van zeer slechte resultaten van de katoenindustrie in de laatste jaren, zoodat vele van die fabrieken zich thans in financieele moeilijkheden bevinden. De Lord-Mayor Cunliffe, heeft in September j.l. pogingen aangewend om in samenwerking met fabrikanten- en arbeidersorganisaties een contrôlestelsel in te voeren, waardoor het verkoopen beneden kostprijs zou ophouden. Hij heeft toen in een rede de verliezen, in de katoenindustrie in de jaren 1922/23 geleden, op meer dan £ 100 miljoen geschat en gewezen op de noodzakelijkheid van samenwerking voor producenten om te zorgen, dat dergelijke verliezen voor het vervolg zouden worden vermeden. Men heeft toen na lange en veelvuldige vergaderingen eindelijk een systeem bedacht, waarbij de spinnerijen van Amerikaanse katoen, die de laatste jaren het meeste geld hebben verloren, zich zouden verbinden hunne garens niet beneden een bepaalden prijs te verkoopen. Zij zouden hun productie dan zoodanig moeten beperken, dat door vermindering van aanbod de overeengekomen kostprijzen gemaakt zouden kunnen worden, terwijl men de werklieden eenigszins tegemoet zou komen door hun boven de uitkeering, die zij bij werkloosheid van de Regeering ontvangen, nog een extra-bonus uit te keeren. Het is duidelijk, dat een dergelijke regeling ten slotte de verkoopprijzen verhoogt en ook de buitenlandsche concurrentie bevoordeelt, terwijl de groote moeilijkheid niet alleen bestaat in het vaststellen der verkoopprijzen voor de verschillende en zeer uiteenlopende kwaliteiten, doch vooral in het feit, dat de regeling slechts vrijwillig kon zijn en men dus waarschijnlijk toch niet alle fabrikanten zou kunnen verbinden.

De arbeidersverenigingen hadden echter toegezegd in dezen te zullen medewerken door, als er werkelijk een regeling tot stand zou komen, hun leden te verbieden bij fabrieken te werken, die zich niet aan deze regeling zouden onderwerpen. Vele fabrikanten waren echter reeds van het begin af zeer sceptisch gestemd over de mogelijkheid, om met een dergelijke regeling in alle gevallen te kunnen voorzien en er schijnen thans van verschillende zijden zooveel moeilijkheden te zijn geopperd, dat de kans op totstandkoming zeer is verminderd.

Ook in Nederland is de toestand in de katoenindustrie gedurende het afgelopen jaar zeer slecht geweest en fabrikanten konden in de meeste gevallen alleen tot verliesgevendende prijzen verkoopen. Een groot gedeelte der Twentsche fabrikanten heeft getracht in dezen toestand verbetering te brengen door te probeeren de productiekosten te verlagen, hetzij door verlenging van werktijd, hetzij door loonsverlaging, dan wel door een combinatie van beide middelen. Toen in deze geen overeenstemming met de arbeidersorganisaties verkregen kon worden, is begin October

1923 een loonaftrek van 10 pCt. afgekondigd. Hierop is begin November een conflict in Enschede ontstaan, waarop een uitsluiting in 39 katoenfabrieken in Twente en Oostelijk Gelderland is gevolgd. Het is hier niet de plaats om uitvoerig bij dit conflict stil te staan, doch indien hiervoor niet spoedig een oplossing wordt gevonden, zal dit zeker zeer grooten invloed hebben op de in- en uitvoercijfers van ruwe katoen, katoenen garens en manufacturen over het loopende jaar.

J. G.

EEENIGE GEGEVENS OMTRENT DE ECONOMISCHE GEVOLGEN VAN DE ROERBEZETTING VOOR NEDERLAND.

III.

Wat de voornaamste doorvoerartikelen betreft zij het volgende opgemerkt omtrent

Granen.

De bezetting van het Roergebied sloeg, tot schade van den Nederlandschen graanhandel, den bodem in aan de einde 1922 gekoesterde hoop, dat in 1923 het herstel van den geregelden particulieren graanhandel naar Duitschland verderen voortgang zou maken.

In de eerste plaats werd Rotterdam er n.l. door afgesneden van een groot deel van zijn natuurlijk achterland, n.l. het onbezette Zuid-Duitschland. Het vervoer daarheen via bezet gebied was practisch onmogelijk, zoolang 10 pCt. uitvoerrecht bij het verlaten van dit laatste werd geheven, aangezien Rotterdam hierdoor — afgezien nog van het risico bij vervoer langs den Rijn — in het nadeel kwam ten opzichte van Hamburg/Bremen, vooral zoolang de Deutsche spoorvrachten laag waren. Langzamerhand werd het vervoer gemakkelijker; eerst 8 Januari l.l. werd echter het opgaand „transit” door het bezette gebied vrijgegeven. Een opleving van teekenis bleef echter uit door de inmiddels in Zuid-Duitschland ontstane valutaconcurrentie der Fransche meelmolens, welke ten deele als indirect gevolg der bezetting mag worden aangemerkt.

In de tweede plaats geschiedde gedurende en eenigen tijd na het lijdelijk verzet de broodgraanvoorziening van het bezette gebied vrijwel geheel door de Deutsche regeering en ging gewoonlijk buiten den Nederlandschen handel om. In het bijzonder werden belangrijke hoeveelheden rogge via Rotterdam aangevoerd. Aan den particulieren handel was de aanvoer van tarwe (ten deele), maïs, gerst, haver, voorts van zaden en grondstoffen voor de olie- en margarinefabricage overgelaten. De doorvoer over Nederlandsche havens van maïs, gerst en haver bedroeg echter slechts rond 90.000 ton tegen 685.000 ton tarwe en rogge.

Voor zoover den particulieren handel terrein was overgelaten, had hij bovendien nog met tal van bezwaren te kampen.

In de eerste plaats die, voortvloeiend uit het lijdelijk verzet en de maatregelen der bezettingsautoriteiten. Den Duitschers was door hun Regeering verboden, met deze laatsten contact te hebben. Dit leidde tot moeilijkheden bij de betaling van het statistiekrecht door importeurs aan de bezetting, waardoor niet kon worden ingeklaard, totdat ten slotte exporteurs het recht voor hun rekening namen.

Voorts mochten de Duitschers krachtens voorschrift hunner Regeering geen goederen lossen, waarvan manifest en connossementen van Fransche stempels waren voorzien — welke afstempeling de bezetting eischte — en evenmin voor het transport het land in van de regiespoor gebruik maken. Men moest — was de lossing bewerkstelligd — daarvoor vrachtauto's aanwenden.

Verder werd aanvankelijk 10 pCt. invoerrecht door de bezetters geheven. Dit is echter zeer spoedig afgeschaft, daar deze blijkbaar inzagen, dat belemmering van de levensmiddelenvoorziening niet in hun belang was. Dan bestond natuurlijk steeds het gevaar voor inbeslagneming. De eerste weken bedroeg de molest-

premie hiertegen tot 5 pCt., om echter spoedig te verminderen, toen bleek, dat blijkbaar op grond van evengenoemde overweging, levensmiddelen niet werden geconfisceerd. Aan dit gevaar kon men ontkomen door via Antwerpen in Belgische rijnschepen te verschepen, hetgeen aanvankelijk dan ook in belangrijke mate geschiedde met goederen, waarvoor de natuurlijke weg over Rotterdam leidde. Toen het risico echter spoedig gering bleek werd het vervoer weder over Rotterdam geleid.

Bij bovengenoemde moeilijkheden voegden zich nog verbreking der telefonische gemeenschap met het Roergebied, het verdwijnen van de mark, de moedeloosheid van den handel in het Roergebied, steeds bevreesd voor confiscaties, alle even zoovele remmen voor het doen van zaken.

Sinds het lijdelijk verzet is gestaakt, gaat dit echter weer veel beter, al is de toestand nog geenszins weer normaal. De Duitschers betalen sindsdien den bezetters het statistiekrecht en vervoeren per regiespoor, de telefonische verbinding is hersteld en het Deutsche geld beleeft een periode van waardevastheid. Het niet-invoeren van de Rentenmark in het bezette gebied, wordt echter nog als hinderlijk onderhouden.

De financiering van den import geschiedt voor een groot deel met behulp van crediet, verstrekt door de Europeesche vestigingen van verschepers uit exportlanden, die daardoor hun afzet vergrooten, of door buitenlandsche banken.¹⁾

Voor den particulieren handel is voorts van belang, dat de Einfuhrgesellschaft für Getreide und Futtermittel, de regeeringsinstelling, die de voorziening van Duitschland met genoemde artikelen voor het grootste deel in handen had, voor enkele maanden in liquidatie is getreden, waardoor de voorziening van Duitschland weer aan den particulieren handel is overgelaten, waarvan ook de Nederlandsche graanhandel voordeel zal ondervinden. De Reichsgetreidestelle, welke nog bestaat, zorgt allereerst voor de distributie van den eigen oogst en importeert slechts, wanneer een tekort dreigt.

Wat Rotterdam in het bijzonder betreft, dit heeft door de hoge kosten in de Deutsche Noordzeehavens en de zeer hoge Deutsche spoorvrachten, beide gevolg van de markstabilisatie, zijn oude achterland, dat grotendeels tot het gebied van Hamburg/Bremen was gaan behooren, in den laatsten tijd herkrege. Het ondervindt thans echter een scherpe valutaconcurrentie van Antwerpen. De lage kosten aldaar hebben evenwel een dergelijke overvulling van de haven ten gevolge, dat belangrijke vertragingen ontstaan, zoodat Rotterdam in de snelheid, waarmede overladingen daar plaats vinden, een zekere compensatie vindt. Evenals de zoevengenoemde van de Fransche meelmolens mag men ook deze valutaconcurrentie ten deele op rekening der bezetting stellen.

De moeilijkheden komen tot uiting in een belangrijke daling der doorvoercijfers, mede nadeelig voor alle bij dien doorvoer betrokken bedrijven.

Doorgevoerd werd naar Duitschland:

	1922	1923
Tarwe	567	285
Mais	159	45
Rogge	271	400
Gerst	20	27
Haver	37	17
	1054	774
„Zaden“	24	30
Soyabooien	—	18
Grondnoten	9	7
Copra	123	60
Palmpitten	9	7
	165	122
	1219	896

¹⁾ De eersten leveren vaak op 2 maanden, zoodat de meelmolens over het provenu van hun productie beschikken, alvorens ze hun crediteuren behoeven te voldoen. De docu-

Belangrijk daalde het transit van tarwe en mais, terwijl ook gerst en haver een vermindering vertoonden. De oorzaken dezer dalingen vindt men hierboven vermeld. Bij haver zou nog genoemd kunnen worden de daling van het aantal mijnpaarden, als gevolg van het stilliggen der mijnen.

De grootere veiligheid van het vervoer over Antwerpen komt ten deele tot uiting in de cijfers van de te Lobith uitgeklaarde hoeveelheden tarwe. Van Antwerpen kwam in 1922 310.000 ton, van Rotterdam 566.000 ton. Voor 1923 zijn deze cijfers resp. 287.000 en 281.000 ton.

Per saldo heeft Antwerpen van deze tijdelijke verlegging van het graanvervoer per water echter niet veel voordeel gehad; absoluut is het over die haven in 1923 minder teruggelopen dan over Rotterdam, relatief is dit laatste echter in het voordeel. Uitgeklard werd n.l. te Lobith in 1923 788.000 ton tarwe, rogge, gerst, haver en mais van Rotterdam en 424.000 ton van Antwerpen. In 1922 bedroegen deze cijfers resp. 1.054.000 en 613.000, zoodat 1923 dalingen te zien geeft van 266.000 voor Rotterdam en 189.000 ton voor Antwerpen, dus resp. van 25 en 31 pCt.¹⁾ Tegenover de gunstige conclusie, welke hieruit voor Rotterdam te trekken valt, dient echter te worden gesteld, dat per spoor van Antwerpen veel meer dan van Rotterdam naar Duitschland verzonden werd.

Het roggevervoer bleef practisch geheel via Rotterdam plaats vinden. Dit had twee redenen. De eerste was, dat het hier de voorziening van het bezette, speciaal het Roergebied door de Deutsche regering (Einfuhrgesellschaft für Getreide und Futtermittel) gold, die natuurlijk niet over Antwerpen verscheepte. De roggedoorvoer door Nederland steeg hierdoor en door het feit, dat men de bevolking vooral met het goedkoopere roggebread voedde, met 129.000 ton van 271.000 in 1922 tot 400.000 ton in 1923. Wij zagen intusschen reeds, dat tot de Nederlandsche bedrijven, die hiervan profiteerden, niet de graanhandel behoorde, daar dit vervoer gewoonlijk buiten hem omging.

De tweede lag hierin, dat er zich onder de in 1923 doorgevoerde hoeveelheid, 137.000 ton Russische rogge bevond, gevolg van het feit, dat de Russen groote partijen verkocht of onverkocht naar Rotterdam verscheepten. In Januari jl. werd zelfs 102.000 ton Russische rogge doorgevoerd, dus bijna den geheelen roggedoorvoer in die maand naar Duitschland (118.000 ton).

Erts.

De ertsdoorvoer, die in 1922 een neiging tot stijgen vertoond had, zoodat op het einde van dat jaar een zeker optimisme heerschte, werd door de bezetting zwaar getroffen en daalde van 5.919.000 ton in 1922 tot rond 2.000.000 ton in 1923.

De maandelijksche cijfers van „ijzer- en mangaanerts“²⁾ zijn de volgende:

1923	tons	1923	tons
Januari	433.505	Juli	108.262
Februari	358.281	Augustus	106.722
Maart	322.476	September	19.726
April	83.035	October	20.339
Mei	102.279	November	31.326
Juni	175.117	December	58.394
		1924	
		Januari	147.419

De eerste drie maanden kon het vervoer zich dus nog grotendeels handhaven. Bij de overeenkomstige periode van 1922 vergeleken valt zelfs een stijging met rond 150.000 ton te bespeuren. Het geldt hier

menten worden den fabrikanten eerst als het graan bij de fabriek is aangekomen „zu getreuen Händen“ overhandigd, d.w.z. zij krijgen de beschikking over het graan, terwijl de exporteur feitelijk eigenaar blijft.

¹⁾ Van invloed op deze cijfers is ook de verschuiving van het graanvervoer naar Zwitserland van Rotterdam naar Antwerpen door de Belgisch/Fransche spoorwegtariefpolitiek.

²⁾ In de doorvoerstatistiek worden deze samen opgegeven. IJzererts overweegt echter sterk.

in hoofdzaak ertsen, waarvan de verscheping vóór de bezetting reeds was vastgesteld.

Na het intreden van het lijdelijk verzet, tegen het einde van Januari, ontstonden bij het vervoer groote moeilijkheden. De kwestie van de betaling van het statistiekrecht gaf ook hier tot strubbelingen aanleiding, voordat exporteurs het voor hun rekening namen. Daarbij kwam bovengenoemd verbod der Duitsche Regeering, waarbij het Duitschen firma's werd verboden, goederen te lossen, welker manifest en connossemanten van stempels der Fransche of Belgische douane voorzien waren. Door dit alles bleven de ertsen vaak tijden in de rijnschepen liggen. Van invoervergunningen of -rechten was aanvankelijk geen sprake. Plotseling kwam ook hierin verandering. Op 13 Maart 1923 werd door de bezettingsoverheid een verordening uitgevaardigd, bepallende, dat ertsladingen voor de Roer bestemd, die vóór 20 Februari Emmerik gepasseerd waren, aan geen invoerrechten waren onderworpen, ladingen, gepasseerd tusschen 21 Februari en 8 Maart invoervergunning van Bad Ems moesten hebben en 10 pCt. invoerrecht betalen en de na 8 Maart Emmerik passeerende ladingen vrij van invoerrechten waren. Was aan de formaliteiten niet voldaan, dan was lossing verboden.

Op deze wijze wist men in het geheel niet meer, waar men aan toe was. Iedere dag kon nieuwe wijzigingen brengen. Daarbij kwam, dat men bij de uitvoering der voorschriften van ambtenaren afhankelijk was, meestal niet berekend voor hun taak.

Naast deze oorzaken, die den aanvoer bemoeilijkten, trad de daling der productie, welke hem meer en meer overbodig maakte. Steeds meer hoogovens werden stilgelegd, om aan inbeslagneming van hun product te ontkomen, nieuw erts werd minder en minder verscheept en enkele partijen, die nog aan den Waterweg aankwamen, werden daar opgeslagen.

Na Maart vertoonden de cijfers dan ook een scherpe daling, terwijl de doorvoer in September practisch tot stilstand kwam.

Het effect der in November gesloten Micum-overeenkomsten is nog gering. Wie daarvan een spoedige herleving verwacht heeft is bedrogen uitgekomen. December vertoont slechts een zeer geringe opleving, doch dit kon moeilijk anders. In Januari was de toestand iets beter; 147.000 ton erts heeft evenwel niet veel te beteekenen. In Februari schijnen de aanvoeren weer geringer geweest te zijn. Volgens particuliere opgave arriveerden aan den Waterweg in de week van

3—9 Februari	18.109 tons
10—16 "	15.136 "
17—23 "	21.770 "
24 Febr.—1 Maart	44.673 "
2—8 "	41.842 "
9—15 "	47.597 "

De hoogovenwerken ondernamen nog slechts weinig, blijkbaar bevreesd voor onverwachte wendingen in den politieken toestand. Eerst dezer dagen werden grootere aankopen gerapporteerd, die zich dus t.z.t. in meer belangrijke aanvoeren zullen uiten.

Steenkolen.

Ging het bij graan en erts alleen om het opgaand transit, bij de steenkolen dient het vervoer in beide richtingen te worden beschouwd.

Een succes is, wat de kolenleveranties betreft, de bezetting, gelijk bekend, voor Frankrijk en België niet geweest. Aanvankelijk werd in het Roergebied de kolenproductie nog voortgezet. Zoodra er echter bezetting op de mijnen verscheen werd ze gestaakt.

Uit Duitschland voerde eerstgenoemd land in 1923 dan ook slechts 3.758.000 ton steenkolen en cokes in, tegen 8.533.000 in 1922 en 9.676.000 in 1921. Uit Engeland importeerde het in dezelfde jaren 18.501.000, 12.507.000 en 6.122.000 ton.

Geen wonder derhalve, dat de doorvoer met overlading van Roerkolen terug liep van 2.066.000 in 1922 tot 712.000 ton in 1923, dus met ongeveer 2/3.

Van deze hoeveelheid was voor Frankrijk 104.000 en voor Italië en Fiume 596.000 ton bestemd, tegen resp. 1.053.000 en 1.010.000 ton in 1922.

Een geringe troost is, dat het steenkolenvervoer naar Antwerpen nog belangrijk sterker daalde dan dat naar Rotterdam en wij hier dus niet te doen hebben met een door de bezetting verscherpte concurrentie van deze haven. Te Lobith werd nl. in 1923 ingeklaard op Rotterdam 786.000 ton steenkolen en op Antwerpen 167.000 ton, tegen resp. 1.875.000 en 2.137.000 ton in 1922.

Voor al is dus de doorvoer naar Frankrijk gedaald, De vrees, dat de Duitschers tijdens den doorvoer door Nederland beslag zouden laten leggen op de in het Roergebied in beslag genomen kolen schijnt hierbij een groote rol gespeeld te hebben. Het vervoer hiervan heeft in overwegenden omvang Rijnopwaarts via Straatsburg plaats gevonden.

Het maandelijksch beloop der doorvoercijfers was als volgt:

1923	in tonnen	1923	in tonnen
Januari	135.964	Juli	30.139
Februari	78.185	Augustus	50.162
Maart	66.697	September	31.585
April	88.924	October	33.795
Mei	39.967	November	75.057
Juni	31.862	December	49.826
		1924	
		Januari	143.234

Doordat de bezetting eerst 11 Januari inging, geeft deze maand het hoogste cijfer van 1923 te zien, 136.000 ton. Daarna vertoonden de cijfers een daling. Van Mei tot en met October is de hoeveelheid al zeer gering.

De Micumovereenkomsten hebben voor het vervoer over Rotterdam nog niet veel opgeleverd. Januari 1924 is wat beter. Van het aangevoerde kwantum zijn 24.000 ton in die maand nog niet verder vervoerd; van de rest, 119.000 ton, was 96.000 ton reparatiekolen, waarvan 49.000 ton voor Frankrijk en 47.000 ton voor Italië en Fiume, terwijl 23.000 ton voor Duitschland bestemd was, dus buitenom werd vervoerd.

Een opleving heeft eerst in deze maand plaats gevonden door grooter vervoer naar Italië. Gemeld wordt, dat dit in Maart 300.000 ton zal ontvangen, waarvan 50.000 ton per spoor door Zwitserland, een weinig over Antwerpen, de rest, ruim 200.000 ton over Rotterdam.

Daalde de doorvoer uit Duitschland met 1.350.000 ton, die daarheen steeg van 1.704.000 tot 2.755.000 ton, dus met 1.050.000 ton en compenseerde voor een groot deel het verlies.

Aldus:

1923	in tonnen	1923	in tonnen
Januari	55.343	Juli	215.967
Februari	42.475	Augustus	436.110
Maart	66.553	September	377.173
April	140.101	October	408.160
Mei	170.284	November	473.748
Juni	115.346	December	253.574
		1924	
		Januari	139.950

Oorzaak van dezen Duitschen import was het verbod der bezetting, aan iemand kolen te leveren behalve aan haarzelf. Grooten omvang ging hij in April aannemen, toen de Duitsche voorraden op raakten, om na het sluiten van de Micumovereenkomsten in November, die de mijnen de vrije beschikking gaven over hetgeen zij produceerden boven de 27 pCt. hunner „Mussförderung”, welke den geallieerden moet worden geleverd, in December scherp te dalen en deze daling in Januari 1924 voort te zetten.

Deze kolen waren vrijwel geheel uit Engeland afkomstig, nl. 2.629.000 ton. De rest, 125.000 ton, bestond voor 113.000 ton uit Amerikaansche.

Het ligt in de rede, dat deze aanvoer, die in overwegenden omvang voor rekening der Duitsche overheid geschiedde (spoorwegen en gasfabrieken) over

Rotterdam plaats vond. Van Antwerpen werd te Lobith in 1923 slechts 57.000 ton uitgeklaard.

Eveneens ligt het voor de hand, dat de bezetters dit vervoer, dat een belangrijke vermindering van den economischen druk op Duitschland beteekende, niet bepaald met vriendelijke oogen aankeken. Aan belemmerende maatregelen heeft het aanvankelijk dan ook niet ontbroken. Tot 17 Februari 1923 ging alles goed. Toen werd door de bezettingsautoriteiten te Ruhrort plotseling van de Nederlandsche rijnschepen, die de Engelsche kolen vervoerden, afstempeling der manifesten en connossemten geëischt, benevens het aanvragen van een invoervergunning te Bad Ems en het betalen van 10 pCt. invoerrechten. Begin Maart werd te Dusseldorf een Fransche douanepost ingesteld, waar aan bovengenoemde eischen moest worden voldaan. Tezeldertijd werden verschillende met Engelsche kolen beladen schepen tusschen Mainz en Mannheim aangehouden, aangezien zij deze eischen niet waren nagekomen.

De Nederlandsche vervoerders verweerden zich met een beroep op de Rijnvaartacte en op het feit, dat men hen, als vervoerders, een dergelijke heffing niet kon opleggen.

De Hooge Rijnland Commissie te Coblenz bekrachtigde echter de eischen, waarop, ten einde oponthoud van schip en lading te vermijden, tot het aanvragen van invoervergunningen werd overgegaan. De 10 pCt. heffing werd spoedig afgeschaft. De douanegrens te Dusseldorf bleef echter bestaan.

Op een hoogst enkele uitzondering na wist men intusschen aan inbeslagneming dezer kolen door de bezetters te ontkomen, door hen eerst op het allerlaatste oogenblik in Duitschen eigendom te doen overgaan.

Het spreekt echter vanzelf, dat door al dit geharrewar voor verschillende Engelsche en Nederlandsche kolenleveranciers groote schade is ontstaan, doordat zij voor het oponthoud der schepen onderweg moesten betalen. De eerste tijd was echter de ergste. Nadat de 10 pCt. waren verdwenen en aan de door de bezetters geëischte formaliteiten werd voldaan, heeft het kolenvervoer weinig hinder meer ondervonden.

(Slot volgt).

D. J. WANSINK.

VERSLAG VAN DE STAATSCOMMISSIE VOOR HET PACHTVRAAGSTUK. DEEL II.

II. (Slot).

De Staatscommissie heeft belangwekkende beschouwingen gewijd aan de kwestie van vergoeding voor door den pachter aangebrachte verbeteringen. Dit is ongetwijfeld een der meest nijpende punten van het pachtvraagstuk. Dat de pachtovereenkomst wordt opgezegd, moge voor den pachter onaangenaam zijn, nog veel onaangenamer is het, dat hij bij het verlaten van de gepachte plaats geen vergoeding krijgt voor de door hem aangebrachte verbeteringen. En al wordt de pacht hem niet opgezegd, dan loopt hij toch nog de kans, dat de eigenaar een verhooging van den pachtprijs vraagt in overeenstemming met de gestegen waarde van het goed. Indien die waarde gestegen is door toedoen van den pachter zelf, is het een onbevredigende toestand, dat deze daarvoor geen vergoeding krijgt en zich beloond ziet door een verhooging van den pachtprijs.

In Engeland is deze aangelegenheid uitvoerig geregeld bij de Agricultural Holdings Act. Deze onderscheidt:

1. verbeteringen, waarvoor de pachter toestemming aan den eigenaar moet vragen, wil hij bij het eindigen van den pachttermijn recht op vergoeding hebben; hieronder vallen verbeteringen, die den aard van het goed min of meer wijzigen, b.v. het oprichten van gebouwen, het ontginnen van woeste gronden, het aanleggen van vast weiland enz.;
2. verbeteringen, ten aanzien waarvan de pachter volstaan kan met kennisgeving aan den eigenaar,

opdat deze gelegenheid hebbe ze zelf uit te voeren, hieronder valt draineering;

3. verbeteringen, waarvoor toestemming van of kennisgeving aan den eigenaar niet noodig is; zij betreffen vooral het gebruik maken van aangekochte meststoffen en voedermiddelen.

Zooals de Staatscommissie opmerkt, ligt de betekenis van de wet bijna geheel in de derde soort van verbeteringen. De eerste soort verbeteringen, die van ingrijpenden aard zijn, zullen zelden door den pachter worden aangebracht. Toepassing van de Engelsche wet ten aanzien van de derde soort is echter in ons land onmogelijk. De overwegende bezwaren daartegen zijn reeds uiteengezet in het rapport van de Staatscommissie voor den Landbouw van 1906. In dit rapport wordt er o.a. de aandacht op gevestigd dat in Engeland met zijn groote aaneengesloten landgoederen door den eigenaar of den rentmeester het doen en laten veel beter kan worden nagegaan dan hier te lande, zoodat fraude met het gebruik van meststoffen, waarvoor vergoeding wordt verlangd, gemakkelijker kan worden voorkomen. In ons land wonen bovendien pachters en eigengeërfden hont dooreen; ook bestaat eenzelfde bedrijf vaak deels uit eigen land en deels uit pachtland. Het is dan ook ondoenlijk na te gaan, of de pachter de meststoffen, waarvan hij de kwitantie aan den eigenaar als bewijs overlegt, inderdaad zelf heeft gebruikt en of hij deze heeft aangewend op de gronden, die hij in pacht, niet op die, welke hij in eigendom heeft. De onderhavige Staatscommissie heeft zich bij deze en andere bezwaren in hoofdzaak aangesloten en navolging van het Engelsche stelsel onmogelijk geacht.

Intusschen meent de Staatscommissie, dat het beginsel van vergoeding desniettemin in de wet behoort te worden erkend. Zij heeft daarom in haar ontwerp als dwingend recht de bepaling opgenomen, dat bij pacht, die langer dan een jaar duurt, de verpachter bij het einde der pachtovereenkomst gehouden is den pachter een naar billijkheid te bepalen schadeloosstelling te voldoen voor verbeteringen, die door dezen in de laatst verlopen tien jaren aan het gepachte zijn aangebracht en waarvan door hem tijdig aan den verpachter onder opgave der geschatte kosten schriftelijk mededeeling is gedaan, tenzij de verpachter bij het aangaan der overeenkomst heeft bedongen, dat de kosten van de met name te noemen verbeteringen ten laste van den pachter komen. De kosten der verbeteringen, die de gedaante of de inrichting van het gepachte veranderen, zullen echter slechts dan ten laste van den verpachter komen, indien deze met diens uitdrukkelijke toestemming zijn aangebracht.

Dat de Staatscommissie deze bepalingen heeft voorgesteld, is bevreemdend. De conclusie, waartoe het onderzoek der Engelsche wet haar heeft geleid, zou een dergelijk voorstel niet doen verwachten. Ofschoon de Staatscommissie het toekennen van vergoeding voor verbeteringen van de derde soort volgens de Engelsche wet hier te lande practisch niet mogelijk acht, wil zij desniettemin een aanspraak daarop in de wet vastleggen en deze afhankelijk stellen van de voorwaarde van voorafgaande kennisgeving, die in de Engelsche wet alleen ten aanzien van verbeteringen van de tweede soort verplicht is gesteld. Hierdoor worden verwachtingen opgewekt, die niet verwezenlijkt zullen worden. De bepaling zal in vrijwel de meeste gevallen een doode letter blijven. De pachter zal het bedrag, waarop hij aanspraak meent te kunnen maken bij civiele actie moeten terugvorderen. Hij zal in de eerste plaats het bewijs moeten leveren van de waardevermeerdering van het goed, hetgeen zal kunnen geschieden b.v. door taxatie van den bodem bij den aanvang en het einde der pacht. Voorts zal hij moeten bewijzen, dat die waardevermeerdering door zijn toedoen tot stand is gekomen. In de meeste gevallen zal de pachter tegen deze procedure opzien en zijn aanspraak op vergoeding prijsgeven. In andere

gevallen zal de voorgestelde bepaling aanleiding geven tot langdurige en chicaneuze procedures. Deze bepaling is veel te vaag en laat te veel onzekerheid; zij is daarom niet aannemelijk, al moet worden toegegeven, dat het beginsel alleszins billijk en wenselijk is. Ook de verwachtingen der Staatscommissie zijn niet hoog gespannen, waar zij aan het slot van haar beschouwingen over dit onderwerp opmerkt: „Gereede kan worden toegegeven, dat verwezenlijking van het vergoedingsrecht somtijds op processueele bezwaren zal afstuiten.” Wellicht verdient het aanbeveling om de vergoeding voor aangebrachte verbeteringen vooralsnog te beperken tot bepaalde gevallen en voor bepaalde omstandigheden.

De Staatscommissie heeft in haar ontwerp ook weer bepalingen van dwingend recht opgenomen ten aanzien van het remissierecht. Daarbij is, in afwijking van het eerste deel van het rapport der Staatscommissie en van het naar aanleiding daarvan ingediende wetsontwerp, bepaald, dat een verlaging of verhooging van den prijs der voortbrengselen van het bedrijf geen aanleiding kan zijn, om vermindering of vermeerdering van den pachtprijs te vragen. Waar dit voornamelijk bedoeld was om moeilijkheden, uit crisistoestanden ontstaan, te voorkomen, meende de Staatscommissie, dat hiervoor thans geen plaats meer is. Ook afgescheiden hiervan blijven echter de bedenkingen, die reeds tegen het stelsel der Staatscommissie ten aanzien van het remissierecht zijn aangevoerd, zwaarwichtig genoeg. Zij zijn destijds in dit blad naar voren gebracht¹⁾ en behoeven hier dus niet te worden herhaald.

De Staatscommissie heeft voorts nog enkele wijzigingen in de bestaande wettelijke bepalingen voorgesteld. Zoo heeft zij in haar wetsontwerp een bepaling opgenomen, waarbij de huur als zakelijk recht wordt erkend, waardoor de pachter enkele processueele voordeelen, vooral tegenover derden, geniet. Voorts is voor pachtcontracten voor langer dan een jaar de schriftelijke vorm verplicht gesteld. Bij gebreke daarvan zal de verpachting geacht worden voor onbepaalde tijd te zijn geschied, welke volgens de bepalingen van het ontwerp een jaar te voren schriftelijk kan worden opgezegd. Deze bepalingen houden weinig rekening met de over het algemeen geringe geneigdheid van de landelijke bevolking om de pen ter hand te nemen. Ten aanzien van los land komen nog veel mondelinge pachtvereenkomsten tot stand. Had de voorgestelde bepaling bij het uitbreken van den wereldoorlog bestaan, dan zou zij niet ten voordeele van den pachter hebben gestrekt, ofschoon, blijkens de toelichting, de bepaling in het bijzonder te zijner bescherming is ontworpen.

Ook is in het ontwerp de bepaling opgenomen, dat, wanneer de verpachter in gebreke blijft de te zijnen laste komende reparaties te verrichten, de pachter deze zelf mag doen verrichten en de kosten mag verrekenen met den pachtprijs. Volgens art. 1277 van het Burgerlijk Wetboek kan de pachter dit ook reeds thans doen, mits hij daartoe door den rechter is gemachtigd. De door de Staatscommissie voorgestelde bepaling kan verstrekkende gevolgen hebben; dit hangt er van af, hoe zij door de rechterlijke macht zal worden toegepast. Immers thans worden tal van herstellingen in onderling overleg door den pachter zelf uitgevoerd, waarbij dan de verpachter de materialen betaalt. Moeten al dergelijke werkzaamheden, voor zooverre zij noodzakelijk zijn, door ambachtslieden ten laste van den verpachter worden verricht, dan kan dit tot hooge kosten aanleiding geven, die ten slotte weer tot een algemeene verhooging van den normalen pachtprijs zullen leiden.

De omvang van deze beschouwing laat niet toe, op de details van het rapport der Staatscommissie nader in te gaan, ofschoon daaromtrent talrijke op-

merkingen zouden zijn te maken. De hoofdzaken uit het rapport zijn hiermede opgesomd; thans zal moeten worden afgewacht, welk gevolg daaraan door de Regeering zal worden gegeven.

R. H. DE VOS VAN STEENWIJK.

's-Gravenhage, 23 Februari 1924.

DE RIJKSMIDDELEN.

In dit nummer treft men aan het gebruikelijke overzicht van de opbrengst der Rijksmiddelen over de maand Februari 1924, vergeleken met de overeenkomstige cijfers van Februari 1923.

De gewone middelen brachten in de afgelopen maand f 33.878.107 op tegen f 35.915.105 in Febr. 1923 en vertoonden mitsdien een achteruitgang van f 2.036.998. De totale opbrengst in de afgelopen maand overtrof evenwel de raming met een bedrag van f 800.024.

De opbrengst over de eerste twee maanden van dit jaar bleef bij de opbrengst in de overeenkomstige maanden van 1923 een bedrag van f 3.729.874 ten achter, terwijl de raming met een bedrag van f 3.687.204 werd overschreden.

In vergelijking met de overeenkomstige maand van het vorig jaar vertoonden in Februari 1924 de grondbelasting, de personeele belasting, de wijn-, de gedistilleerd- en de bieraccijns, de zegel- en de registratie-rechten, de successierechten, de statistiekrechten en de loodsgelden een hooger opbrengstcijfer. Daarentegen brachten minder op de overige directe belastingen, de dividend- en tantiëmebelasting, de suiker-, de zout-, de geslacht- en de tabakaccijns en de invoer-rechten.

Evenals in de maand Januari bracht de grondbelasting aanmerkelijk meer op dan in de overeenkomstige maand van het vorig jaar, als gevolg van het inhalen van achterstand. Tegenover een opbrengst van f 433.258 in Januari 1923 staat in de afgelopen maand een ontvangst van f 650.126, alzoo eene hoogere opbrengst van f 216.868. Voor de hoogere opbrengst van de personeele belasting f 1.460.246 tegenover f 1.394.471 in Januari 1923, is geen bijzondere reden op te geven.

De ontvangsten uit de inkomstenbelasting liepen de afgelopen maand met f 1.458.197 terug. Bij vergelijking van de ontvangsten uit deze belasting over de eerste twee maanden van 1923 en 1924, worde er op gewezen, dat de bedragen zich als volgt over de verschillende dienstjaren splitsen:

Jan. en Febr. 1923 Jan. en Febr. 1924

1920/21	f 1.348.912	f 199.571
1921/22	„ 6.507.803	„ 1.191.663
1922/23	„ 13.685.070	„ 5.422.313
1923/24	„	„ 11.568.890

Tegenover den teruggang in vergelijking met de opbrengst in Februari 1923 staat evenwel een voordeelig verschil met de raming ad. f 2.556.965,— (vorige maand f 2.492.134,—)

De vorige maand werd gewezen op de sterke daling van de ontvangsten uit de dividend- en tantiëmebelasting, hetgeen o.a. bleek bij eene vergelijking van de ontvangsten uit dit middel in de maanden Januari van de jaren 1920, 1921, 1922, 1923 en 1924. Ook de afgelopen maand is de teruggang weder opvallend. Leverde de maand Februari 1923 een bedrag van f 3.322.476,— op, de afgelopen maand gaf slechts f 418.929,— te boeken. Nu moet hierbij echter wel worden opgemerkt, dat de opbrengst in Februari 1923 bijzonder hoog was in verband met den voor de Regeering gunstigen uitslag van het proces tegen de Koninklijke Petroleum Maatschappij in zake de winstverdeling over vroegere jaren. Doch al heeft deze omstandigheid in bijzondere mate tot de bedoelde hooge opbrengst medegewerkt, uit de lage opbrengst van de maand Februari 1924 valt te constateeren, dat het er met vele ondernemingen en bedrijven in ons land niet gunstig voorstaat. Er moge

¹⁾ Economisch-Statistische Berichten van 3 Maart 1920 en 8 Maart 1922.

nog op worden gewezen, dat de maanden Februari 1920, 1921 en 1922 respectievelijk opbrachten f 832.280,—, f 1.477.043,— en f 659.365,—.

Kon de vorige maand, in tegenstelling met het vorig jaar, toen de vermogensbelasting iedere maand minder opleverde dan de overeenkomstige maand van 1922, eene hogere opbrengst worden geconstateerd, thans was de opbrengst van dit middel in vergelijking met Februari 1923 weder minder (f 442.499,— tegenover f 446.472,—).

Het nadeelig verschil met de opbrengst in Februari 1923 van den accijns op suiker is slechts gering (f 101.918,—) en is vermoedelijk aan toevallige omstandigheden te wijten.

De daling van den franc brengt er velen toe, groote voorraden wijn te koopen in Frankrijk, waaruit de hogere opbrengst van den wijnaccijns is te verklaren: van f 44.073,— steeg de ontvangst uit dit middel tot f 56.740,—. De hogere opbrengst van den gedistilleerdaccijns (f 88.850,—) staat in verband met vermindering van fraude aan de grens.

De zout- en de geslachtaccijns verminderden respectievelijk met f 13.443 en f 21.055, voor welke verminderingen moeilijk een bepaalde reden kan worden opgegeven.

De aanstaande accijnsverhoging was oorzaak, dat de bieraccijns met een belangrijk bedrag steeg tegenover de opbrengst in Februari 1923 (f 466.419 tegenover f 257.076); als gevolg van de malaise in het algemeen en dalende prijzen in het bijzonder verminderde de opbrengst van den tabaksaccijns met f 169.984.

Evenals de vorige maand wijzen de middelen, die meer in het bijzonder verband houden met het zakenleven — de zegel en de registratierechten — een vrij belangrijk hogere opbrengst aan; onderscheidenlijk kwamen deze middelen van f 1.421.816 op f 1.810.424 en van f 1.417.722 op f 2.411.641. Invoer van buitenlandse effecten en wat meer leven in den handel ter beurze hebben geleid tot eene hogere opbrengst van de zegelrechten. Wat de registratierechten betreft, moet wel rekening worden gehouden met het feit, dat de opbrengst ten vorigen jare in de maand Februari al bijzonder slecht was. Dat bewijst eene vergelijking tusschen de ontvangsten uit dit middel in de maand Februari van de jaren 1919 t/m 1924. Deze ontvangsten waren resp. f 2,3 miljoen, f 4,2 miljoen, f 3 miljoen, f 2,1 miljoen, f 1,4 miljoen en f 2,4 miljoen.

Van de overige middelen zijn nog te noemen de successierechten, die met f 409.064 vooruitgingen, de invoerrechten, die terugliepen van f 2,97 miljoen tot f 2,92 miljoen, de statistiekrechten, welke een voordeelig verschil met Februari 1923 vertoonden van f 132.955 en de loodsgelden, welke een meerdere ontvangst van f 6.800 gaven te boeken. Uit den aard der zaak zijn voor deze betrekkelijk geringe verschillen geen bijzondere redenen aan te wijzen.

De inkomsten ten bate van het „Leeningfonds 1914” bedroegen f 7.599.781 in de afgelopen maand (raming rond f 7.356.000). De oorlogswinstbelasting bracht nog f 252.576 op, zoodat de opbrengst dezer belasting sedert het begin der heffing bedraagt bijna f 792 miljoen.

BUITENLANDSCHE MEDEWERKING.

DE HERLEVENDE ONRUST IN DE ARBEIDERSWERELD.

Dr. T. E. Gregory te Londen schrijft ons:

Sinds het begin van dit jaar is de onrust in de arbeiderswereld aanzienlijk toegenomen. Reeds hebben belangrijke stakingen bij de spoorwegen en in de haven plaats gevonden, terwijl Londen op het oogenblik getroffen wordt door een staking van het tram- en buspersoneel. Tenslotte dreigen ernstige moeilijkheden in den scheeps- en mijnbouw. Alvorens in te gaan op de kwesties, welke bij de laatste drie stakingen een rol spelen en die alle van principieelen aard zijn,

worde eerst het een en ander gezegd over den algemeen toestand.

Nooit heeft men kunnen verwachten, dat het betrekkelijk ontbreken van arbeidsmoeilijkheden in de jaren 1922 en 1923, zou voortduren. Thans hebben zich nieuwe redenen voor geschillen opgedaan in verband met de stijging van de kosten van het levensonderhoud. De index van het Ministerie van Arbeid stond begin 1921 op 165 en daalde vanaf dat oogenblik gestadig tot midden Juni 1923. In Juni en Juli van dat jaar stond hij op 69. Sindsdien vertoont hij een stijging, bijna even ononderbroken als voordien de daling. Van 69 in Juli rees hij tot 77 in December 1923, terwijl de cijfers voor de eerste drie maanden van dit jaar 77, 79 en 78 zijn¹⁾. Met bovengenoemde daling ging, indien men een periode van voldoende lengte in oogenschouw neemt, een vermindering van de totale loonsom gepaard. Het Ministerie van Arbeid raamt, dat de loonen in 1922 per saldo met £ 4,2 miljoen per week teruggingen. Reeds in 1923 viel een vermindering van deze daling te bespeuren, doch per saldo was het totale verlies nog ongeveer £ 300.000. De wijzigingen, welke in de eerste drie maanden van dit jaar tot stand zijn gekomen, vertoonen een nettowinst van £ 153.000 en het staat vast, dat indien de kosten van het levensonderhoud blijven stijgen, de strijd lust der arbeiders zal toenemen, vooral wanneer men in aanmerking neemt, dat de werkloosheid voortdurend daalt en dientengevolge de druk der werklozen op de arbeidsmarkt en op de gevechtskracht van de vakverenigingen vermindert.

Onder deze omstandigheden dient men de geldpolitiek der Regeering nauwkeurig in het oog te houden en het is niet zeer geruststellend, dat gedurende de laatste weken het bedrag der door haar uitgegeven Currency notes een niet onaanzienlijke stijging vertoont en zich op het oogenblik een weinig boven dat van de overeenkomstige periode van het afgelopen jaar bevindt, terwijl de marge tusschen de uitgegeven biljetten en het maximum, dat zonder metaaldekking kan worden geëmitteerd, vergeleken bij 1923 is verminderd. Het is misschien nog te vroeg om te zeggen, dat de Regeering zich voor ernstige moeilijkheden gesteld zal zien, wanneer de grens wordt genaderd, doch in ieder geval begint de directe reactie der geldpolitiek op de onrust in de arbeiderswereld zich te doen gevoelen op dezelfde wijze als in de ergste periode gedurende de hoogconjunctuur 1919-1920.

Afgezien van de reactie der algemeene financieele politiek op den toestand in de arbeiderswereld doen alle thans aan de orde zijnde of dreigende geschillen kwesties van zeer aanzienlijken omvang rijzen, zowol van economisch als van sociaal standpunt. De staking der havenarbeiders, die juist is bijgelegd, liet het zeer moeilijk probleem der arbeidsorganisatie door het verdeelen der arbeiders in vaste en losse onopgelost. Dit vraagstuk is door commissie na commissie bekeken, nadat het voor de eerste maal door de Royal Commission on the Poor Laws in 1905-1909 aan de orde was gesteld en moeilijk kan men zeggen, dat een eenvoudige oplossing hier mogelijk is. Een feit is, dat een dergelijke regeling onder de havenarbeiders zelf waarschijnlijk evenveel vrienden als vijanden heeft, omdat indien een scherpe lijn getrokken wordt tusschen hen, die vast werk hebben en hen, wier kansen, voor een paar dagen per week werk te vinden zelfs zullen verdwijnen, het vraagstuk wat met de uitgesloten dient te worden gedaan, urgent wordt. Er bestaat niet zeer veel kans, dat de havenarbeiders van Oost-Londen, welke in de haven worden afgedankt, in de oostelijke districten der stad werk zullen vinden, ten deele omdat de industrie de neiging vertoont nieuwe vestigingsplaatsen te zoeken, waar de plaatselijke lasten minder en de huisvestings-

¹⁾ Met deze cijfers wordt het percentage boven Juli 1914 aangeduid.

moeilijkheden waarschijnlijk niet zoo acut zijn. Derhalve is, hoewel het loonvraagstuk, tenminste voor het oogenblik, van de baan is, het sociaal zeer belangrijke vraagstuk van het aanpassen van het aanbod van aan de vraag naar arbeid in de haven nauwelijks aangeroerd.

De staking van het trampersoneel stelt vraagstukken aan de orde, die waarschijnlijk nog samengestelder zijn. Het grootste deel van de Londensche verkeersmiddelen bevindt zich in handen van een enorme verkeerstrust. De buschauffeurs, in dienst van de trust, zijn gaan staken in sympathie met het trampersoneel, waarvan de meeste in dienst zijn van de Londensche gemeente, omdat zij gelooven, dat de lagere loonen van deze laatste als een argument tegen henzelf worden gebruikt. Anderzijds betogen de tramdirecties, dat zij geen hogere loonen kunnen betalen, omdat de concurrentie tusschen hen en de verkeerstrust zulks verhindert. Achter dit geschil ligt het geheele vraagstuk van de contrôle over de Londensche verkeersmiddelen. Algemeen is men het er over eens, dat de verkeersmoeilijkheden te Londen in de jongste maanden vrijwel ondraaglijk geworden zijn, aangezien de straten worden verstopt door de bussen van de trust, waarvan het aantal zeer is uitgebreid, teneinde den kop in te drukken aan de concurrentie van een klein aantal outsiders, dat zich onlangs op de hoofdwegen is gaan vertoonen, teneinde een deel te krijgen van het meest winstgevend vervoer. De alternatieven schijnen alle even onaangenaam. De tramwegen kunnen natuurlijk door de trust worden overgenomen, in welk geval een enorm monopolie wordt geschapen. Anderzijds kan de concurrentie worden aangemoedigd, in welk geval het vraagstuk der Londensche straten blijft wat het is en waarschijnlijk in de toekomst nog ernstiger zal worden. Verder is mogelijk uitbreiding van het ondergrondse net, doch daar de ondergrondse lijnen zich reeds, alle in handen van de trust bevinden, zou deze oplossing, nog afgezien van de enorme kapitalen, welke er mede gemoeid zouden zijn, geen ander effect hebben dan haar in een andere richting te versterken, terwijl haar bestaan reeds thans gevoeld wordt als de groote hinderpaal voor de algemeene unificatie van het Londensche verkeer.

Descheepsbouwindustrie doet het vraagstuk rijzen van de locale actie in strijd met de belangen van de geheele industrie. De havenarbeiders behaalden onlangs hun sensationele overwinning in hoofdzaak door een gelijktijdig en gemeenschappelijk optreden in alle havens. In de scheepsbouwindustrie dreigt een algemeene uitsluiting, terwijl over het loonvraagstuk wordt onderhandeld, wegens de onafhankelijke actie der metaalbewerkers te Southampton, die het feit, dat een aantal groote stoomers daar is opgelegd voor reparatie, aangrijpen om exceptionele loonen af te dwingen. Wij hebben hier weder te doen met het eeuwige vraagstuk, dat een deel der vakverenigingsleden de rest bestrijdt ten algemeenen nadeele, hetgeen ook het feit was, waar het bij de spoorwegstaking van dit jaar om draaide.

Maar ver boven alle feitelijke of mogelijke geschillen steekt in beteekenis het gevaar van een staking in den kolenmijnbouw uit. De technische bijzonderheden van deze industrie zijn zoodanig, dat het publiek in den regel er niet het minste begrip van heeft, waar de strijd eigenlijk over gaat. De huidige onderhandelingen betreffen een amendement op de loonovereenkomst, die het resultaat was van de staking van 1921. De loonen werden vastgesteld op den grondslag van districten, terwijl het essentiële beginsel was, dat zoowel ondernemers als arbeiders zekere standaardwinsten en loonen werden gegarandeerd. Standaardwinsten zouden districtsgewijze worden vastgeknoopt aan de loonen en 17 pCt. bedragen van het loonbedrag in het betreffende district. De standaardloonen zouden in ieder district 20 pCt. meer bedragen dan op 31 Maart 1921, zoodat men

zegt, dat de thans betaalde loonen 20 pCt. boven standaard zijn. De loonen zouden boven den standaard stijgen met een bedrag, dat afhing van het in ieder district beschikbare surplus, nadat standaardloonen en -winsten en de productiekosten anders dan loonen, zouden zijn voldaan. Dit surplus zou tusschen werkgevers en -nemers worden verdeeld in de verhouding van 83:17. Het gaat thans niet om een fundamentele wijziging der loonovereenkomst, doch over een wijziging van de voorwaarden. Het minimum boven het standaardloon van 31 Maart 1921 dient volgens de mijnwerkers te worden verhoogd van 20 tot 40 pCt. Hiertegenover staat het aanbod der eigenaren van 20 tot 30 pCt. omhoog te gaan en tezelfdertijd een minimumloon van 8 sh. per dag te garanderen, hetgeen voor de armere districten op een hooger bedrag uitkomt dan 40 pCt. boven standaard. Doch ernstige moeilijkheden zijn ontstaan over de verhouding van de standaardloonen tot de standaardwinsten en van de surpluswinsten tot de surplusloonen. De mijnwerkers wenschen een verhouding van standaardwinst tot standaardloon van 13 tot 100, terwijl de verhouding van surpluswinsten tot surplusloonen volgens hen 87:13 inplaats van 83:17, gelijk thans het geval is, dient te zijn. Het vraagstuk kan ook anders worden aangevat en wel op drond van de zgn. "all-through rates", d.i. het totaalbedrag, dat werkgevers- en nemers krijgen uit de totaalopbrengst der industrie. Deze verhouding is thans 85:15. De werkgevers zijn bereid haar te wijzigen in 87:13, terwijl de mijnwerkers van hun kant wenschen te komen tot 88½ en 11½. Merkwaardig is, dat sommige districten volkomen bereid zijn het aanbod der werkgevers zonder meer te accepteren. De armere districten wenschen echter tot betere voorwaarden te komen, ondanks het aanbod der ondernemers, een minimumloon van 8 sh. per dag te garanderen. Vroeger of later zal dus, tenzij het geschil geregeld wordt door directe onderhandelingen, de regeering zich gesteld zien voor den eisch van reorganisatie der industrie, zoodat de rijkere districten de armere te hulp komen, m.a.w. zullen de mijnwerkers een nieuw onderzoek van de grondslagen der industrie eischen. De vorige week scheen het een oogenblik, alsof niets een staking zou kunnen voorkomen, behalve het uitoefenen van druk op de regeering, een minimumloonwet in te dienen, welke op Vrijdag 21 Maart j.l. zou worden behandeld. Doordat intusschen de geheele tijd van het Lagerhuis thans wordt gewijd aan financiële zaken, op welk gebied een groote achterstand bestaat, is de regeering in staat geweest aan de enorme moeilijkheden te ontsnappen, die het indienen en de behandeling van zoodanigen maatregel zouden hebben medegebracht.

Het niet behandelen van het ontwerp heeft blijkbaar een wijziging in de houding van den mijnwerkersbond met zich gebracht en kan mogelijkerwijs leiden tot een vriendschappelijke oplossing van de moeilijkheden, hoewel op het oogenblik omtrent de onderhandelingen van de laatste paar dagen niets bekend is. In ieder geval is de periode van gedwongen rust tot een eind gekomen en is de onrust in de arbeiderswereld weder een actieve factor in de Britsche politiek.

T. E. GREGORY.

AANTEEKENING.

Indexcijfers van groothandelsprijzen. — Practisch vertoont het indexcijfer voor het eind van Februari geen wijziging. Het totaalcijfer is met 6 punten gestegen tot 4668. Een groot aantal prijzen is gewijzigd, zoowel in dalende als in stijgende richting, het is evenwel moeilijk eenige stijging te vinden, welke het onmiddellijk gevolg is van de staking der havenarbeiders.

Hiernevens laten wij de gebruikelijke — aan „The Economist” ontleende — tabel volgen.

Data	Granen en vleesch	Andere voedings- en genotm.	Weefstoffen	Delfstoffen	Diversen: oliën, hout, rubber, enz.	Totaal	Algemeen indexcijfer
Basis (gemidd. 1901—5) ...	500	300	500	400	500	2200	100,0
Einde Juli 1914	579	352	616½	464½	553	2565	116,6
Nov. 1918	1289	782½	1848	903	1389½	6212	282,6
Dec. 1921	921½	636	1106	762	931½	4357	198,0
Dec. 1922	861	706	1184½	705	807½	4264	193,8
Feb. 1923	847½	746	1201	797½	810	4402	200,1
Mrt. "	824	752	1178½	840	797½	4392	199,6
Apr. "	858	752	1199	834	797	4440	201,8
Mei "	869½	772½	1166½	818½	785	4412	200,5
Juni "	815½	773½	1177½	773½	761	4301	195,5
Juli "	819½	756	1115½	744½	746½	4182	190,1
Aug. "	828½	762½	1119	734	744	4188	190,4
Sept. "	823	782	1214½	732½	745	4297	195,3
Oct. "	823	777	1220½	756	743½	4320	196,4
Nov. "	831	797½	1393½	770	749	4541	206,4
Dec. "	853	815½	1382½	774	755	4580	208,2
Jan. 1924	909	845½	1349	789	769	4662	211,9
Febr. "	899	859	1308	819	783	4668	212,2

Binnenlandsche granen waren eenigszins schaarsch en de prijzen zijn iets hooger dan een maand geleden.

Geïmporteerde tarwe is niet in prijs veranderd. Aardappelen vertoonden eenige reactie na de scherpe stijging in Januari; zoowel rund- als schapevleesch zijn niet gewijzigd. Een scherpe daling van het varkensvleesch weegt ruimschoots tegen de verhoogde graanprijzen op. Van de tweede groep der voedingsmiddelen zijn koffie en suiker gestegen, thee en boter daarentegen gedaald. De grootste veranderingen toonen de weefstoffen. Katoenprijzen zijn lager, zoowel voor het ruwe materiaal, als voor garen en doek. Ook zijdeprijzen zijn gedaald, maar wol, vlas, hennep en jute sluiten alle hooger. De stijging van 30 punten, welke de delfstoffengroep vertoont, is geheel te wijten aan de niet-ijzerhoudende metalen. Ruw-ijzer is een weinig gedaald; stalen rails en ijzeren staven onveranderd, terwijl de kolenprijzen omlaag zijn gegaan. In de diversengroep valt vooral de stijging van petroleum op.

De laatste veranderingen hebben het indexcijfer thans van 81,8 pCt. tot 82 pCt. boven den stand van Juli 1914 gebracht, zooals blijkt uit de volgende tabel.

Data	Granen en vleesch	Andere voedings- en genotm.	Weefstoffen	Delfstoffen	Diversen: oliën, hout, rubber, enz.	Totaal
Juli 1914 ...	100	100	100	100	100	100
December 1918 ...	226	222	293	186	241	236
December 1921 ...	159	180	180	164	168	170
December 1922 ...	149	200	193	152	146	166,2
Februari 1923 ...	146	211	195	172	146	171,6
Maart " ...	143	214	191	181	144	171,2
April " ...	148	214	195	180	144	173,1
Mei " ...	150	220	189	176	142	172,0
Juni " ...	141	220	191	167	137	167,7
Juli " ...	141	215	181	160	135	163,1
Augustus " ...	143	216	182	158	134	163,3
September " ...	142	222	197	158	134	167,6
October " ...	142	220	198	163	134	168,4
November " ...	144	226	226	166	135	177,0
December " ...	148	231	225	167	136	178,6
Januari 1924 ...	157	241	219	170	139	181,8
Februari " ...	155	244	212	176	142	182,0

ONTVANGEN:

Standardized or Index Money. A Defense of Tested Monetary Standards by Leonard Keasing. New York, March 1924.

Mededeelingen van de afdeling Landbouw No. 6. De ontleding van het inlandsch landbouwbedrijf door A. M. P. A. Scheltema. De uitvoer van Inlandsche landbouwproducten door J. van Gelderen. Departement van Landbouw, Nijverheid en Handel. Batavia, 1923. Drukkerijen Ruygrok & Co.

MAANDCIJFERS.
OVERZICHT DER RIJKSMIDDELEN.
(In Guldens).

	Februari 1924	Sedert 1 Januari 1924	Overeenkomstige periode 1923
Directe belastingen.			
Grondbelasting	650.126	2.272.826	1.121.313
Personeele belasting ..	1.460.246	3.506.482	3.458.616
Inkomstenbelasting ..	9.223.637	18.382.438	21.541.785
Dividend- en tantiëmebelasting	418.929	789.006	3.959.507
Vermogensbelasting ..	442.499	986.184	979.209
Accijnzen.			
Suiker	3.135.466	6.668.881	7.064.478
Wijn	56.740	113.663	109.986
Gedistilleerd	3.927.555	7.943.871	7.510.174
Zout	109.511	240.931	299.945
Bier	466.419	972.913	538.590
Geslacht	724.448	1.528.061	1.655.738
Tabak	1.244.710	2.483.974	3.514.143
Belast. op speelkaarten	15.458	28.892	16.075
Indirecte belastingen.			
Zegelrechten	1.810.424 ^a	3.650.934 ^b	2.892.443
Registratierechten	2.411.641	4.210.654	2.967.865
Successierechten	3.580.647	8.302.709	8.061.471
Invoerrechten.			
Gouden en zilver werken			
Belasting	77.532	148.977	146.694
Essaailoon	93	184	168
Statistieelrecht	390.790	694.399	589.381
Mijnen	181.659	182.376	143.954
Domänen	204.463	352.384	378.132
Staatsloterij	166.543	184.518	188.114
Jacht en visscherij	315	954	867
Loodsgelden	256.887	512.160	521.123
Totaal	33.878.107	69.843.371	73.573.245

1) Hieronder begrepen f 444.932 wegens zegelrecht van nota's van makelaars en commissonnairs in effecten, enz. (Beursbelasting). 2) Idem f 883.666. 3) Idem f 594.393.

BELASTINGEN IN VERBAND MET DE BUITENGEWONE OMSTANDIGHEDEN.

	Februari 1924	Sedert 1 Januari 1924
Verdedigingsbelasting Ia	132.750	295.579
Verdedigingsbelasting Ib	377.642	1.132.179
Verdedigingsbelasting II	2.585.193	5.104.293
Oorlogswinstbelasting	3.095.585	6.532.051
	252.576	526.258

OPCENTEN VOOR HET LEENINGFONDS 1914.

	Februari 1924	Sedert 1 Januari 1924	Overeenkomstige periode 1923
Directe belastingen.			
Grondbelasting	131.136	456.723	227.327
Personeele belasting ..	299.919	689.060	684.063
Inkomstenbelasting ..	2.742.879	5.228.588	6.041.794
Vermogensbelasting ..	110.625	246.546	244.518
Dividend- en tantiëmebelasting	138.247	260.570	1.306.637
Accijnzen.			
Suiker	627.093	1.333.776	1.412.896
Wijn	11.348	22.733	21.997
Gedist. (binn.- en buitl.)	392.755	794.387	751.017
Indirecte belastingen.			
Zegelrecht van buitl. eff.	50.194	83.939	51.265
Totaal	4.504.196	9.116.322	10.741.514

SPLITSING VAN DE OPBRENGST DER GROND-, PERSONEELE-, INKOMSTEN- EN VERMOGENS-BELASTING SEDERT 1 JANUARI 1924.

Dienstjaren	Grondbelasting	Personeele belasting	Inkomstenbelasting	Vermogensbelasting
1920/21	—	—	199.572	921
1921/22	3.006	54.467	1.191.663	4.956
1922/23	31.276	315.123	5.422.313	34.487
1923/24	2.200.518	3.124.977	11.568.890	945.820
1924/25	38.026	11.915	—	—
Totaal ..	2.272.826	3.506.482	18.382.438	986.184

HANDELSBEWEGING OVER DE MAAND FEBRUARI 1924

(volgens de groepen der naamlijst van goederen, opgesteld door het Centraal Bureau voor de Statistiek.)

Groepen	Invoer		Uitvoer		Saldo Invoer		Saldo Uitvoer	
	Gewicht	Waarde	Gewicht	Waarde	Gewicht	Waarde	Gewicht	Waarde
I Dieren en dierlijke producten	K.G.	Gulden	K.G.	Gulden	K.G.	Gulden	K.G.	Gulden
II Plantaard. voortbrengselen	20.863.882	11.309.841	61.089.028	35.605.335	—	—	40.225.146	24.295.494
IIIa Mineralen, metalen en niet in andere groepen opgenomen fabrik. daarv.	293.636.189	50.399.661	87.647.926	15.476.510	205.988.263	34.923.151	—	—
IIIb Gouden en zilveren munt en muntmat.	1.027.546.141	32.912.325	409905.179 ¹	11.116.631 ¹	617.640.962	21.795.694	—	—
IV Meel en meelfabrikaten	2.433	-3.067.610	37.840	4.361.089	—	—	35.407	1.293.479
V Chemische producten, geneesmiddelen, verfvaren en kleurstoffen	27.631.160	4.356.849	30.025.663	4.890.923	—	—	2.394.503	534.074
VI Olie, hars, was, pek, teer en distillatieproducten van teer; fabrikaten van deze stoffen, n. a. g.	25.748.374	4.330.505	9.292.991	3.703.137	16.455.383	627.368	—	—
VII Hout en fabrikaten van hout en dergelijke stoffen; meubelen v. a. s.	85.175.844	11.206.984	26.849.906 ²	9.441.767 ²	58.325.938	1.762.217	—	—
VIII Huiden, vellen, leder, lederwerk en schoenwerk	36.336.939	3.966.711	7.350.074	901.359	28.986.865	3.065.352	—	—
IX Garen, touw en touwwerk, weefsels en stoffen, kleedoren en modewaren	3.036.858	5.589.456	3.205.014	5.801.219	—	—	168.156	211.763
X Aardewerk, porselein, pottenbakkerswerk, gebakken steen en andere kunststeen	7.466.044	22.919.976	4.031.604	10.793.247	3.434.440	12.126.729	—	—
XI Glas	72.273.600	1.426.547	4.226.682	627.455	68.046.918	799.092	—	—
XII Papier	4.595.716	1.124.860	2.596.417	764.342	1.999.299	360.518	—	—
XIII Voedings- en genotmiddelen, niet genoemd in de groepen I, II, IV en VI	7.106.134	2.491.090	13.752.064	2.434.705	—	56.385	6.645.930	—
XIV Rijtuigen, voertuigen, vaartuigen en luchtvaartuigen ..	40.233.750	17.880.380	32.778.348	15.265.883	7.455.402	2.614.497	—	—
XV Andere goederen dan gebracht onder de groepen I tot en met XIV	3.539.770	4.397.527	917.519	698.219	2.622.251	3.699.308	—	—
Totaal	12.370.383	11.253.399	14.075.804	7.941.558	—	3.311.841	1.705.421	—
Handelsbew. zond. goud. en zilv. munten muntmat. (groep IIIb)	1.667.563.217	188.633.721	707.782.059	129.826.379	959.781.158	58.807.342	—	—
	1.667.560.784	185.566.111	707.744.219	125.465.290	959.816.565	60.100.821	—	—

OVERZICHT van de waarde van den In- en Uitvoer voor elke maand van het loopende jaar en de drie daaraan voorafgaande jaren, met uitzondering van gouden en zilveren munt en muntmateriaal, in gulden.

Maanden	Invoer				Uitvoer ¹⁾			
	1921	1922	1923	1924	1921	1922	1923	1924
Januari	214.136.278	152.495.668	173.045.849	177.909.950	115.835.310	86.106.447	91.487.819	116.522.007
Februari	170.369.270	152.353.594	162.189.535	185.566.111	120.956.498	84.204.248	94.601.855	125.465.290
Tot. Jan./Febr.	384.505.548	304.849.262	335.235.384	363.476.061	236.791.808	170.310.695	186.089.674	241.987.297
Maart	213.830.220	180.328.763	165.440.620		107.204.662	112.879.875	106.977.347	
April	195.772.602	167.451.702	169.639.064		108.819.697	92.729.841	97.005.415	
Mei	168.114.951	194.080.257	160.129.701		93.818.710	108.423.679	104.128.702	
Juni	188.559.719	150.899.735	159.533.444		120.815.908	100.680.880	97.860.255	
Juli	170.674.007	163.863.700	157.464.022		105.420.129	104.572.575	95.693.919	
Augustus	186.640.179	178.807.927	150.975.066		142.544.083	99.442.892	107.933.082	
September	197.271.439	164.616.506	166.474.283		135.749.765	115.612.131	127.720.569	
October	179.043.171	186.643.442	192.923.258		114.694.641	112.003.008	125.848.400	
November	175.806.364	172.295.111	176.660.045		106.623.879	104.350.396	126.123.548	
December	180.000.903	163.762.355	174.750.818		97.115.318	100.225.239	127.839.691	
Totaal	2.240.219.103	2.027.598.760	2.009.225.705		1.369.598.600	1.221.231.211	1.303.220.602	

¹⁾ Hieronder zijn niet begrepen de bunkerolien en bunkerolie voor Ned. schepen.

BANQUE NATIONALE DE BELGIQUE.

Voornaamste posten in duizenden francs.

Data	Metaal incl. buitenl. saldi	Beleen. van buit.l. vorder.	Beleen. van prom.d. provinc.	Binn. wissels en beleen.	Circu- latie	Rek. Crt. partic.
20 Mrt.'24	358.928	84.653	480.000	1763.934	7.580.429	321.368
13 " '24	358.479	84.653	480.000	1723.012	7.622.205	280.684
6 " '24	359.372	84.653	480.000	1765.191	7.651.830	287.662
28 Feb.'24	364.973	84.653	480.000	1933.980	7.560.960	296.014
22 Mrt.'23	344.738	84.653	480.000	828.236	6.825.206	185.825

VEREENIGDE STATEN VAN NOORD-AMERIKA.

FEDERAL RESERVE BANKS.

Voornaamste posten in duizenden dollars.

Data	Goudvoorraad			Zilver etc.	F. R. Notes in circu- latie
	Totaal bedrag	Dekking F. R. Notes	In het buitenl.		
27 Febr. '24	3.122.747	2.151.193	—	106.993	2.022.301
20 " '24	3.125.497	2.161.763	—	111.917	2.023.783
13 " '24	3.128.262	2.197.728	—	117.224	2.039.203
6 " '24	3.139.293	2.148.145	—	119.646	2.017.424
28 Febr. '23	3.072.813	2.166.194	—	128.787	2.246.943

Data	Wissels	Totaal Deposito's	Gestort Kapitaal	Goud- Dek- kings- perc. 1)	Algem. Dek- kings- perc. 2)
27 Febr. '24	794.900	1.985.831	110.880	77,8	80,6
20 " '24	749.602	1.951.551	110.862	78,6	81,4
13 " '24	824.425	1.972.209	110.357	78,0	80,9
6 " '24	770.695	1.953.603	110.005	79,1	82,1
28 Febr. '23	803.438	1.952.317	108.867	73,2	76,2

1) Verhouding totale goudvoorraad tegenover opschbare schulden: F. R. Notes en netto deposito. 2) Verhouding totale voorraad muntmateriaal en wettig betaalmiddel tegenover idem.

PARTICULIERE BANKEN AANGESLOTEN BIJ HET FED. RES. STELSEL.

Voornaamste posten in duizenden dollars.

Data	Aantal banken	Totaal uitgezette gelden en beleggingen	Reserve bij de F. R. banks	Totaal deposito's	Waarvan time deposits
20 Febr.'24	758	11.926.521	1.398.030	15.536.376	4.175.980
13 " '24	759	11.935.410	1.416.333	15.661.074	4.132.239
6 " '24	759	11.932.228	1.407.232	15.533.514	4.119.923
30 Jan. '24	760	11.883.589	1.425.331	15.482.123	4.104.307
21 Febr.'23	778	11.531.743	1.425.098	15.317.273	3.772.556

Aan het eind van ieder kwartaal wordt een overzicht gegeven van enkele niet wekelijks opgenomen bankstaten.

EFFECTENBEURZEN.

Amsterdam, 24 Maart 1924.

De gestadige en groote verhoudingen aannemende rijzing van den Franc heeft ook in de achter ons liggende week de volle aandacht van de internationale fondsenmarkten getrokken. Nadat gedurende de vorige berichtperiode het bericht van de steunverleening door Amerika en Engeland, in den vorm van credieten, een sterk stimulerende uitwerking had gehad, heeft thans vermoedelijk het gebruik maken van de voorschotten de middelen verschaft om het Fransche betaalmiddel niet alleen op peil te houden, doch voortdurend verder in waarde op te voeren. De actie wordt vanuit Frankrijk met voorbeeldlozen tact gevoerd; op de voornaamste internationale wisselbeurzen tast men — behalve natuurlijk een klein groepje ingewijden — volkomen in het duister ten aanzien van de wijze, waarop de steun-actie wordt geleid. Men weet niets van de bedragen, welke daadwerkelijk tot nu toe zijn opgenomen, niets ook van de wegen, waarlangs de opgenomen middelen aan de wisselmarkt toevloeien. Wel is het bekend, dat men in Frankrijk, naast de maatregelen, in het eigen land genomen, zijn kracht heeft gezocht in een optreden op de centra van den wisselhandel zelve. Zoo wordt in Amsterdam door Franschen, daartoe expresselijk overgekomen, de handel daar ter plaatse voor een goed deel beheerscht. Het is niet onmogelijk, dat men in andere brandpunten van den wereldhandel op gelijke wijze optreedt, waarbij dan bovendien voeling wordt gehouden met de algemeene leiding te Parijs. In Parijs zelve heeft men de banken te hulp geroepen, om iedere speculatie à la baisse in het nationale betaalmiddel tegen te gaan. Orders, welke slechts eenigermate doen ver-

moeden, dat een baisse-transactie in Francs hiermede is verbonden, worden of niet, of te laat geëffectueerd; uitbetalingen geschieden eerst, wanneer de volledige dekking hiertoe aanwezig is.

Bij een zoo straffe samenwerking van overheid met particuliere organen behoeft het geen verwondering te wekken, dat de opwaartsche beweging van den Franc zich gedurende de achter ons liggende dagen heeft kunnen handhaven. De technische positie van de internationale markt werkt in dit opzicht niet, of niet sterk, meer mede. Er zijn ontegenzeggelijk nog enkele — en wel van de grootste — baisseposities te liquideeren, doch voor het overgrote deel is dit reeds geschied en zijn vele contramine-affaires in het tegenovergestelde omgezet. Hierdoor is het aanvalfront natuurlijk grooter geworden. Alles hangt dan ook af van de financiële hervormingen, welke Frankrijk in den aller-naasten tijd zal weten door te voeren, waaronder ook moet worden verstaan het consolideeren van een groot deel der vlottende schulden, of voorloopig althans, het vermijden van den groei dier schulden. Het is door de rijzing van den Franc wel iets gemakkelijker geworden de schuldvorming te beperken. De belasting-gelden zijn in koopkracht toegenomen, het indexcijfer zal waarschijnlijk een gevoelige vermindering te aanschouwen geven. Ook met den omvang van den buitenlandschen handel zal dit wel het geval worden — althans voor zoverre het den export betreft — doch het is de vraag, of dit van nadeel voor het land zal worden. De maand Februari heeft een uitvoer-surplus van Fr. 204.479.000 aangetoond, een ongekend feit voor Frankrijk, dat steeds met een passieve handelsbalans heeft te rekenen. Ongetwijfeld zal een rijzing van den Franc de in de voortdurende waardevermindering van het ruilmiddel verborgen export-premie elimineeren, doch afgewacht dient te worden of de werkelijke waarde van het geringer bedrag aan Francs, dat in de toekomst zal worden ontvangen, niet veel grooter zal zijn dan een veel grooter som in gedeprimeerde munt, welke thans is verkregen.

Men ziet dan ook in Frankrijk zelve de naaste toekomst hoopvol tegemoet. Alleen ter beurze van Parijs is men uit den aard der zaak pessimistisch gestemd. De daar in enkele dagen tijds geleden verliezen zijn dan ook zeer groot te noemen. Feitelijk echter kan van verliezen niet worden gesproken; de waardemeter is slechts „langer” geworden, waardoor een minder groot aantal eenheden kan worden verkregen; de koersen dalen. Doch voor het binnenland, waar de prijzen en de koopkracht zich niet binnen enkele dagen tijds hebben aangepast, beteekent een daling ter beurze wel degelijk een vermindering van bezit. De fondsenmarkt te Parijs is dan ook buitengewoon gedeprimeerd geworden.

De markt te Berlijn is eveneens niet zeer opgewekt geweest. De stijging van den Franc heeft de realisaties ter beurze doen voortduren. Afgezien hiervan is de geldnood nog steeds zoo groot, dat men in vele gevallen wel gedwongen is tot verkoop van effectenbezit over te gaan. De rentevergoeding voor gelden à deposito is dan ook voor dagelijks opvraagbare bedragen op 8 pCt. 's jaars gesteld, hetgeen voor debiteuren in rekening-courant een rentelast van ten minste 20 pCt. 's jaars met zich brengt. Onder deze omstandigheden is het bijna niet twijfelachtig, of de Rijksbank zal binnen afzienbaren tijd moeten overgaan tot verhooging van het thans 10 pCt. 's jaars bedragende bank-disconto. Voor het oogenblik wordt nog slechts de taktiek van sterke selectie toegepast; scherp wordt er bijv. op gelet, dat de z.g. „Finanzwechsel” uit het verkeer verdwijnen, dat handel en industrie geen grooter voorraden aanleggen, dan met de eischen van den tijd in overeenstemming is te brengen, dat vóór alles de ondernemingen, welke naar het buitenland leveren — en dus buitenlandsche betaalmiddelen hiervoor verkrijgen — met crediet worden geholpen. Het behoeft geen betoog, dat op deze wijze groote onbillijkheden niet te vermijden zijn en dat sommige ondernemingen tot verkoop van hun effectenbezit worden gedwongen, terwijl anderen het rustig kunnen behouden. Zoolang echter het credietwezen in Duitschland niet volkomen is hersteld — hetgeen ten nauwste samenhangt met de definitieve hervorming van het muntwezen —, zoolang voorts de omvang en de capaciteit van handel en industrie niet zijn ingekrompen tot het strikt noodige, zullen dergelijke onbillijkheden niet verhinderd kunnen worden.

Te Londen is de stemming eveneens gedrukt geweest, doch dit was meer een gevolg van interne aangelegenheden. De voortdurende arbeidsmoeilijkheden in de industriele wereld hebben het vertrouwen in een rustige ontwikkeling van den economischen toestand van Engeland weggenomen en hebben de dreiging van een verhooging van de kosten van levensonderhoud gebracht. In de afgelopen week is nu weder een staking van tram- en omnibuspersoneel uitgebro-

ken terwijl het groote conflict in de steenkool-nijverheid nog steeds hangende is.

Te New York is de tendens over het algemeen niet opgewekt geweest. Een uitzondering hebben spoorwegwaarden gevormd, doch de industriële soorten hebben nogal onder verkoopdrang te lijden gehad. Het is niet voornamelijk het aannemen door het Representantenhuis, van het wetsontwerp betreffende den „bonus-bill" geweest, hetgeen de depressie heeft veroorzaakt. In de eerste plaats toch zal de Senaat nog uitspraak hebben te doen, in de tweede plaats bestaat de kans op het „veto" van den president. Doch de toestanden in de nijverheid hebben niet meêr zulk een grooten stimulans tot optimisme gegeven. Uit de automobiël-industrie komen berichten omtrent vermindering van productie; de koperindustrie heeft voldoende blijk gegeven van de moeilijke tijden door het passeeren van het dividend op de aandelen Anaconda en de staal-industrie toont, voor zoover het tenminste de Steeltrust betreft, nog niet die expansie van productiecijfers, die recht zou kunnen geven op de verwachting, dat men een periode van hoog-conjunctuur tegemoet gaat. In verband hiermede is de tendens eenigszins mat geworden.

Ten onzent is vrijwel hetzelfde het geval geweest. Reeds de *beleggingsmarkt* heeft een vermoeiden aanblik gehad. Over de geheele linie zijn fractioneele nadeelgeverschillen — en soms meer dan dat — te constateeren geweest. Het heeft een onaangename indruk gemaakt, dat de jongste regeerings-aanbieding van schatkistpapier, ten bedrage van f 70.000.000,— opnieuw — ten vierden male — niet ten volle is opgenomen. Er werd slechts voor een bedrag van ruim f 65.000.000,— ingeschreven, waarvan de schatkist ruim f 51.000.000,— heeft geaccepteerd. Tegelijkertijd wordt de geldmarkt door verschillende instellingen van particulieren en publiek-rechtelijken aard geïrriteerd — vide de aangekondigde emissie van f 80.000.000,— aandelen der Koninklijke Petroleum Mij. — zoodat de condities voor de nu toch wel binnen afzienbaren tijd te verwachten Nederlandsche staatsleening automatisch steeds zwaarder moeten worden. In de koersen der oude staatsleeningen komt deze verwachting voortdurend sterker tot uitdrukking.

	17 Mrt.	22 Mrt.	24 Mrt.	Rijzing of daling
6 % Nederland 1922	99%	99 7/16	99 5/16	— 7/16
5 % „ „ 1918	88 1/8	87 9/16	87	— 1 1/8
4 1/2 % „ „ 1916	87 3/4	87 3/8	87 1/2	— 1/4
4 % „ „ 1916	79 3/4	79 3/8	79 1/8	— 1/8
3 1/2 % „ „	73 3/4	—	73 1/4	— 1/2
3 % „ „	62 3/4	62 1/8	62 1/4	— 1/2
2 1/2 % Cert. N. W. S.	52 1/4	52	51 3/4	— 1/2
7 % Oost-Indië 1921	101 1/4	101 1/2	101 1/16	— 1 1/16
6 % „ „ 1919	97 3/4	96 1/16	96 5/8	— 7/8
5 % „ „ 1915	92 3/8	92 1/4	92 1/4	— 1/8
5 % Rusland 1906	6 3/8	6 1/2	6 1/2	— 1/8
4 % Rusl. bij Hope & Co.	8 1/16	8 1/16	8	— 3/16
4 % Japan 1899	63 13/16	63 13/16	63 7/8	— 1/16
5 % Brazilië 1895	52 9/16	53 1/2	53 1/2	+ 13/16
8 % San Paulo 1921	98 3/8	—	—	—
6 % Amsterdam 1920	100 1/4	—	—	—
7 % Rotterdam 1920	101 1/2	—	101 1/4	— 1/4

Ook de aandelenmarkt is als regel niet opgewekt geweest. Een uitzondering vormde de *petroleum-afdeeling*, waar voornamelijk aan de Koninklijke gezocht werden in verband met de aanstaande uitgifte van aandelen. Toch kon ook hier het hoogste punt niet behouden blijven. Aandelen Geconsolideerde monteerd en ook eenigszins, eenzels in sympathie met het hoofdfonds, anderdeels omdat de sterke verkoop rang — welke ontstaan was in verband met de verliezen op de wisselmarkt — niet meer zoo heftig is geweest.

Tabaks aandelen hadden over het algemeen een flauw verloop; tegen het slot der berichtperiode kon echter een lichte verbetering intreden.

De *rubbermarkt* was gedurende den loop der beursweek nogal verdeeld, doch heeft per saldo een kleine stijging te aanschouwen gegeven. De omzetten waren hier echter uitermate gering.

Ook voor *suikeraandelen* is de belangstelling tot een minimum ingekrompen, terwijl de fluctuaties zeer beperkt zijn gebleven.

Voor de *handelsondernemingen* viel op sommige dagen de aandacht op aandelen Compania Mercantil Argentina, in verband met geruchten, dat de ontvangsten der maatschappij voortuitgaande zouden zijn.

Industriële aandelen waren over het algemeen stil, doch vrij vast. De aankondiging, dat een zeer drastische reconstructie zal moeten plaats hebben voor de Nederlandsche Maatschappij voor Scheepvaart, Handel en Nijverheid (Fur-

ness-Stokvis) heeft niet veel uitwerking op de betrokken aandelen en obligaties uitgeoefend, omdat één en ander reeds tevoren in de koersen verdisconteerd was geweest.

Bankaandelen bleven stil en practisch onveranderd.

	17 Mrt.	22 Mrt.	24 Mrt.	Rijzing of daling
Amsterdamsche Bank ...	125	122 1/2	123 1/4	— 1 3/4
Incasso Bank	97	—	—	—
Koloniale Bank	198 3/4	197 1/8	196 7/8	— 1 7/8
Ned. Handel-Mij. cert. v. aand.	135 7/8	135 1/8	135	— 7/8
Rotterd. Bankvereniging..	99	—	—	—
Van Berkel's Patent	41	—	40 1/2	— 1/2
Gouda Kaarsen	30	—	27	— 3
Holl. Draad- en Kabelfabriek	55 1/4	56	56	+ 3/4
A. Jurgens' Ver. Fabr. g. aand.	63	60 3/4	59 7/8	— 3 1/8
„ „ „ pr. aand.	68	67 3/4	65 1/2	— 2 1/2
Leerdam Glasfabrieken	27	31 1/2	31 1/4	+ 4 3/4
Philips' Gloeilampfabriek	250	250	255	+ 5
Vereenigde Blikfabrieken..	106	—	—	—
Vereen. Chemische Fabrieken	51	51 1/2	52	+ 1
Compania Mercantil Argent.	24 7/8	29	28 3/8	+ 3 3/8
Cultuur-Mij. d. Vorstenland.	187 3/8	185	187 3/4	+ 3/8
Handelsver. Amsterdam....	487 1/4	480 1/2	486 1/4	— 1
Handelsverg. Reiss & Co....	35	—	34 1/2	— 1/2
Int. Crediet- en Handelsverg.				
Rotterdam	204	—	197	— 7
Linde Teves & Stokvis	78 1/4	78 1/4	75 1/2	— 2 3/4
Redjang Leborg Mijnb.-Mij.	136	132 1/2	132	— 4
Gecons. Holl. Petroleum-Mij.	211 1/2	217 1/4	216 1/2	+ 5
Kon. Petroleum-Mij.	427 1/2	448 3/4	450 1/4	+ 2 3/4
Phoenix Oil	95 1/2	—	90	+ 5 1/2
Amsterdam-Rubber-Mij.	143	142 7/8	143 3/8	+ 3/8
Kendeng Lemboe	180 1/4	181 1/2	183 1/2	— 3 3/4
Oost-Java-Rubber-Mij.	230 1/2	216 1/2	215 1/4	— 15 1/4
Deli-Batavia Tabak Mij. ..	342 1/4	330	336	— 6 1/4
Deli-Maatschappij	363 3/4	362	361 1/2	— 2 1/4
Senembah-Maatschappij ..	292 3/8	273	276 1/4	— 16 1/8

De *scheepvaartafdeeling* was eerder aan den vasten kant. De onderhandelingen met Rusland, welke tot een overeenstemming zullen kunnen leiden, hebben de gedachte aan een meer uitgebreid handelsverkeer weder doen opkomen.

	17 Mrt.	22 Mrt.	24 Mrt.	Rijzing of daling
Holland-Amerika-Lijn ...	85 3/8	87 1/2	88 1/2	+ 3 1/8
„ „ „ „ gem. eig.	71 1/4	73 1/2	73 1/2	+ 2 1/4
Hollandsche Stoomboot-Mij.	26	29 1/2	29 1/4	+ 3 1/4
Java-China-Japan-Lijn ...	94	—	91 1/2	— 2 1/2
Kon. Hollandsche Lloyd ...	8 3/16	8 1/8	9 1/8	+ 15/16
Kon. Ned. Stoomb.-Mij.	76 1/2	78 1/4	77	+ 1/2
Konink. Paketvaart-Mij.	135	—	—	—
Maatschappij Zeevaart	68 1/2	—	72 1/2	+ 4
Nederl. Scheepvaart-Unie ..	123 1/2	123 3/4	124	+ 1/2
Nievelt Goudriaan	105	—	103	— 2
Rotterdamsche Lloyd	132 1/2	—	—	—
Stoomv.-Mij. „Nederland“ ..	139 1/4	141 1/2	141 1/4	+ 2
„ „ „ „ Noordzee“ ..	30	29 1/2	32	+ 2

De *Amerikaansche markt* bewoog zich, geheel in overeenstemming met Wallstreet, in een neerwaartsche richting, hoofdzakelijk voor industriële aandelen.

	17 Mrt.	22 Mrt.	24 Mrt.	Rijzing of daling
Americ. Smelting & Refining	67	65 11/16	64 7/8	— 2 1/8
Anaconda Copper	73 9/16	71	71	— 2 9/16
Studebaker Corp.	109 7/8	106 3/4	102	— 7 7/8
Un. States Steel Corp.	112	108 1/16	108 1/16	— 3 1/16
Atchison Topeka	108	—	107 15/16	— 1/16
Erie	26 3/4	—	26 3/4	—
Southern Pacific	96 1/16	96 1/8	95 1/2	— 9/16
Union Pacific	143 3/8	—	142 7/8	— 1/2
Int. Merc. Marine orig. gew.	9 3/16	9 3/8	9 3/16	—
„ „ „ „ „ pref.	33 3/8	32 17/32	33 1/4	— 1/8

De *geldmarkt* bleef nagenoeg onveranderd; prolongatie noteerde doorgaans 5 pCt.

GOEDERENHANDEL.

GRANEN.

25 Maart 1924.

De toestand van de tarwemarkt heeft in het algemeen in de afgelopen week weinig verandering ondergaan. Nadat aanvankelijk de noteringen in Chicago vrij goed gehandhaafd bleven, trad op 24 Maart wederom een vrij sterke daling in, waardoor de markt ca. 3 1/2 dc. per 60 lbs. lager sluit dan een week tevoren. In Winnepeg daalde de markt ca. 2 1/2 dc. gedurende hetzelfde tijdverloop, terwijl Buenos-Aires slechts van 10,50 tot 10,40 terugliep. Wat de

Noteeringen.							Locoprijzen te Rotterdam/Amsterdam.			
Data	Chicago			Buenos Ayres			Soorten	24 Maart 1924	17 Maart 1924	26 Maart 1923
	Tarwe Mei	Mais Mei	Haver Mei	Tarwe Maart	Mais Mei	Lijnzaad Maart				
22 Mrt. '24	105 $\frac{1}{8}$	79 $\frac{1}{8}$	48	10,50	8,05	18,65	Tarwe* ¹	12,—	12,25	13,—
15 „ '24	106 $\frac{3}{8}$	77 $\frac{1}{8}$	46 $\frac{1}{8}$	10,50	8,—	18,65	Rogge (No. 2 Western) . . ¹	10,—	10,—	10,80
22 Mrt. '23	122	74 $\frac{3}{8}$	45 $\frac{1}{8}$	11,75	8,45	19,90	Mais (La Plata) ²	229,—	228,—	214,—
22 Mrt. '22	136 $\frac{1}{2}$	61 $\frac{1}{4}$	38	13,25	8,20	20,40	Gerst (48 lb. malting) . . . ²	214,— ⁴⁾	215,— ⁴⁾	182,—
22 Mrt. '21	155	65 $\frac{1}{4}$	42 $\frac{1}{2}$	17,05 ¹⁾	8,30	14,85 ¹⁾	Haver (38 lb. white clipp.) ¹	10,25 ⁵⁾	10,75 ⁵⁾	10,15
20 Juli '14	82	56 $\frac{1}{8}$	36 $\frac{1}{4}$	9,40	5,38	13,70	Lijnkoeken (Noord-Ameri- ka van La Plata-zaad) ¹	14,60	14,65	11,85
							Lijnzaad (La Plata) ³	400,—	404,—	425,—

1) Per Mei.

1) per 100 KG. 2) per 2000 KG. 3) per 1960 KG.

*No. 2 Hard/Red Winter Wheat. 4) Donaugerst. 5) Canada No. 3.

AANVOEREN in tons van 1000 KG.

Artikelen	Rotterdam			Amsterdam			Totaal	
	16/22 Maart 1924	Sedert 1 Jan. 1924	Overeenk. tijdvak 1923	16/22 Maart 1924	Sedert 1 Jan. 1924	Overeenk. tijdvak 1923	1924	1923
Tarwe	22.454	189.388	191.333	2.950	11.513	14.030	200.931	205.363
Rogge	17.282	122.159	135.647	—	1.725	—	123.884	135.647
Boekweit	118	6.474	3.530	—	—	—	6.474	3.530
Mais	15.688	147.139	172.535	2.995	18.891	24.945	166.030	197.480
Gerst	8.137	80.001	35.953	—	9.412	4.127	89.413	40.080
Haver	6.935	54.880	20.908	—	—	533	54.880	21.439
Lijnzaad	2.652	50.570	32.294	4.753	22.588	33.941	73.158	66.235
Lijnkoek	4.589	37.535	52.165	—	700	—	38.235	52.165
Tarwemeel	4.581	49.563	15.929	114	2.004	2.879	51.567	18.808
Andere meelsoorten	915	2.143	458	—	—	—	2.143	458

hoofdrede van de daling te Chicago is, is moeilijk na te gaan. Waarschijnlijk wordt aan de leuze, dat de Vereenigde Staten geen exportsurplus hebben, niet meer geloofd. De groote zichtbare voorraad neemt nog steeds niet af en het geloof, dat de volgende oogst klein zal zijn, berust in hoofdzaak op een vermindering van de bezaaide oppervlakte. De oogstberichten zijn over het algemeen bevredigend. Inderdaad is de met wintertarwe bezaaide oppervlakte geringer, doch van de zomertarwe is nog niet veel te zeggen. Zooals men weet, zijn het de boeren uit het Noord-Westen, die het meest over de lage tarweprijzen geklaagd hebben. Nu wordt er door Washington aanbevolen om minstens 50 pCt. meer acres met lijnzaad te bebouwen. De met lijnzaad bebouwde oppervlakte is evenwel zoo gering in verhouding tot de oppervlakte die gewoonlijk met tarwe wordt bebouwd, dat deze maatregel, indien hij zou worden doorgevoerd, maar zeer weinig invloed zou hebben op de grootte van den tarweoogst. Ook is er aanbevolen veel meer haver uit te zaaien, doch het is ons niet in het minst duidelijk waarom dit, wat het rendement betreft, een verbetering zou blijken. Indien Noord-Amerika in verband met het arbeidersvraagstuk niet kan komen tot een meer intensieve cultuur, is werkelijk de agrarische kwestie moeilijk op te lossen.

Ook in de overige landen van de wereld zijn de weersomstandigheden gunstig geweest. In Europa heeft zich slechts een zeer matige vraag ontwikkeld; dank zij de ruime verschepingen der laatste 2 maanden begint nu overal voldoende tarwe aan te komen. Van deze tarwe wordt een zeer groot gedeelte geleverd door Argentinië, terwijl in vele landen de Canadeesche tarwe nog steeds den hoofdschotel vormt. Daarnaast wordt er tarwe aangevoerd uit Australië, Indië en Rusland. Ten gevolge van de verdere verbetering van den frankenkoers kocht Frankrijk ook deze week eenige ladingen tarwe. De vraag van Duitsche zijde is over het algemeen niet voldoende in verband met de moeilijkheden die de importeurs ondervinden, om voldoende buitenlandse betaalmiddelen te bemachtigen.

Rogge volgde in hoofdzaak de beweging van tarwe. Ofschoon Rusland geen verdere aanbiedingen heeft gedaan, blijft Russische rogge toch nog vrij ruim op de markt aangeboden, o.a. door het feit, dat Duitsche inlandsche rogge aanmerkelijk goedkoper verhandeld werd. Dientengevolge kwamen Duitsche importeurs als wederverkoopters op de markt van Russische rogge. Amerikaanse rogge was aanvankelijk vrij stabiel, totdat deze op 24 Maart, in navolging van tarwe, een verlaging van meer dan 2 de. onderging. Ofschoon daardoor de prijs, in verhouding tot andere rogge, goedkoop is, wordt er toch weinig verhandeld. De meeste markten in Europa nemen een afwachtende houding aan.

Dit laatste geldt ook voor mais en andere voerartikelen. Wel werden door Frankrijk eenige ladingen zeer spoedig verwachte Donau-mais opgenomen, wat de markt enigszins verlicht heeft, aangezien daardoor het aanbod van

spoedig leverbare mais wederom zeer gering is geworden. Toch schijnt de consumtie zich hierbij aangepast te hebben, want behoudens in een enkele kleine markt, merkt men nergens veel van een tekort. Een enkelen dag vermelde Argentinië regen, waardoor de prijzen voor latere verscheping iets verhoogd werden, doch den volgenden dag was het weerbericht wederom gunstig, zoodat de oogst wel geen vertraging zal hebben ondergaan. Zooals reeds de vorige week door ons geschreven werd, is de oogst bijzonder vroeg. Het komt hoogst zelden voor, dat men reeds in Maart mais van den nieuwen oogst zal afladen en ofschoon op kleine schaal, heeft zulks dit jaar plaats.

Gerst was onder den invloed van dezelfde factoren als mais. Dientengevolge kwamen er zeer weinig zaken tot stand. De prijzen ondergingen evenwel slechts een geringe verlaging.

Ook voor haver was de vraag niet levendig, zoodat de markt weinig verandering onderging.

De Argentijnsche verschepingen van lijnzaad waren aanmerkelijk geringer dan deze in den laatsten tijd waren, terwijl ook Indië nog weinig tot de voorziening van lijnzaad van Europa bijdraagt. Toch is de vraag hier niet verbeterd, aangezien de aanvoeren nu zeer ruim zijn, waardoor althans voor het oogenblik olie in overvloed te krijgen is. Amerika toonde wel af en toe belangstelling, doch de prijzen ondergingen ten slotte een vrij gevoelige daling, waarschijnlijk onder invloed van de vooruitzichten op groter uitzaa.

SUIKER.

NOTEERINGEN.

Data	Amsterdam per Maart	Londen			New York 96 pCt. Centrifugals
		Tates Cubes No. 1	White Java's f.o.b. per Mei/Juni	Cuba's 96 pCt. c.i.f. Maart	
20 Mrt. '24	36—	Sh. 65/—	Sh. 25/—	Sh. 27/9	\$ cts. 6,72
13 „ '24	36 $\frac{1}{4}$	66/—	26/9	28/9	7,03
20 Mrt. '23	36 $\frac{1}{8}$	65/9	26/—	27/9	7,28
20 Mrt. '22	24—	53/6	19/3	14/4 $\frac{1}{2}$	4,04
14 Juli '14	11 $\frac{1}{2}$ / ₃₂	18/—	—	—	3,26

Op de markt te New York waren ook deze week de prijzen nogal aan fluctuaties onderhevig; hieronder volgen de cijfers der geheele week:

	Spot.	Centr.	Mei	Juli	Sept.	Dec.
17 Maart	6,91	5,11	5,15	5,10	4,62	
18 „	6,78	5,07	5,12	5,09	4,59	
19 „	6,91	5,24	5,28	5,25	4,76	
20 „	6,72	5,03	5,09	5,04	4,57	
21 „	6,72	5,07	5,13	5,08	4,60	
22 „	6,91	5,25	5,31	5,26	4,76	

In de Atlantische havens der Vereenigde Staten bedroegen in de week van 14/21 Maart

de Ontvangsten . . . 63.000 tons
 „ Versmeltingen . . 76.000 „
 „ Voorraden 151.000 „

Voor Cubasuiker prompte en April verscheping werd tusschen 4¼ en 5¼ \$c. c. en f. New York betaald.

De laatste Cubastatistiek is als volgt:

	1924	1923	1922
	Tons	Tons	Tons
Weekontvangsten 15 Maart '24	185.532	214.418	220.458
Tot. sedert 1 Dec. '23-15 Mrt. '24	1.743.881	1.756.044	1.246.539
Aantal werkende fabrieken . .	176	179	178
Weekexport 15 Maart '24 . . .	136.815	174.639	149.383
Tot. sedert 1 Jan. '24-15 Mrt. '24	1.191.520	1.219.221	579.499
Totale voorraad op 15 Mrt. '24	552.361	537.723	882.509

In Engeland verlaagden Raffinadeurs deze week hunne prijzen voor prompte waar zowel als voor suiker op levering met Sh. 1/-.

Op Java verkeerde de markt in loome stemming. Enkele verkoopers waren bereid concessies te doen, doch er was weinig kooplust te bespeuren, aangezien de vraagprijzen nog steeds boven Europeesche pariteit liggen.

Ook hier te lande fluctueerden de noteringen, evenals die te New-York en vertoonden eene dalende richting. Reeds bij de opening der markt waren de prijzen ca f 1.— lager dan bij het slot der voorafgaande week. Het aanbod was sterk overheerschend, totdat ongeveer in het midden der week prijzen zich, naar aanleiding van de vastere berichten uit Amerika, eenigszins herstelden en de noteringen als volgt waren: Mei f 34.50; Augustus f 30.— en December f 25.62½, waartoe zaken tot stand kwamen. Daarna trad eene scherpe reactie in en sloot de markt in eene flauwe stemming met zaken tot de volgende prijzen: Mei f 33.—; Augustus f 28,62½ en December f 25.—. De omzet op de termijnmarkt gedurende de afgelopen week was vrij groot en bedroeg ruim 11.000 tons.

KATOEN.

Noteering voor Loco-Katoen.
(Middleing Uplands.)

	21 Maart 1924	14 Maart 1924	7 Maart 1924	21 Maart 1923	21 Maart 1922
New York voor Middling . . .	28,90 c	28,90 c	28,15 c	30,55 c	18,40 c
New Orleans voor Middling	29,13 c	29,13 c	28,75 c	30,50 c	16,75 c
Liverpool voor Fy Middl. . .	17,54 d	17,20 d	17,21 d	16,45 d	10,97 d

Ontvangsten in- en uitvoeren van Amerikaansche havens.
(In duizendtallen balen. *)

	1 Aug. '23 tot 21 Maart '24	Overeenkomstige periode	
		1922-'23	1921-'22
Ontvangsten Gulf-Havens.	5.979	5.230	4.639
„ Atlant.Havens			
Uitvoer naar Gr. Brittannië			
„ „ 't Vasteland	2.604	2.272	2.264
„ „ Japan . . .	500	466	760

Voorraden.
(In duizendtallen balen. *)

	21 Maart '24	Overeenkomstig tijdstip	
		1923	1922
Amerik. havens	650	663	1.035
Binnenland	652	777	1.211
New York	—	—	—
New Orleans	—	—	—
Liverpool	424	451	521

Marktbericht van de Heeren Sir Jacob Behrens & Sons, Manchester, d.d. 19 Maart 1924.

De markt voor Amerikaansche katoen is deze week weer vaster geweest, dan gedurende langen tijd het geval was. Niettegenstaande een kleine reactie zijn prijzen toch 60 punten hooger terwijl verkoopen vrij belangrijk zijn geweest. De vraag naar Egyptische soorten is ook bevredigend geweest en prijzen daarvan zijn ongeveer 80 punten hooger, terwijl de berichten omtrent de voorbereidingen voor den aanplant eveneens gunstig luiden.

In de markt voor Amerikaansche garens blijft de stemming zeer vast, hoewel men niet kan zeggen, dat er veel zaken gedaan zijn. Spinners trachten algemeen hogere prijzen te verkrijgen en men hoort weer veel minder van goedkoopere aanbiedingen. Men zou ook wel zeggen, dat voorraden over het algemeen niet groot zijn en dat de kortere

werktijd tot nu toe gunstige resultaten heeft gehad. Enkele ringspinnerijen berichten meer aanvragen en grotere verkoopen tegen behoorlijke prijzen, hoewel over het algemeen verkoopen toch nog niet heel groot zijn. In getwijnde garens gaat weinig om, behalve enkele partijtjes voor Duitschland. Ook naar Egyptische garens is de vraag gering, hoewel noteringen in verband met de hogere katoenprijzen eveneens vaster zijn. Wel zijn er zaken gedaan in 80/2 en 100/2 voor poplins en voiles, maar in de grovere nummers gaat weinig om. Naar gemericeerd getwijnde garens voor export naar het verre Oosten bestaat eenige belangstelling. De uitvoercijfers van den Board of Trade over de afgelopen maand wijzen voor garens een vermeerderden uitvoer van ongeveer 3¼ miljoen lbs. aan vergeleken bij dezelfde maand van verleden jaar, waarvan het grootste gedeelte ruim 2¼ miljoen lbs. is uitgevoerd naar Duitschland en Nederland.

Zaken in manufacturen ondervinden eenige moeilijkheden door de vastere houding der Spinners, die trachten betere marges te krijgen en daardoor hogere prijzen vragen. De stemming van de markt is dan ook bepaald vaster en het wordt steeds moeilijker prijsconcessies door te voeren. Er zijn weliswaar veel aanvragen voor verschillende soorten manufacturen, maar men blijft zeer voorzichtig en de meeste overzeesche markten laten liever een order loopen dan een hooger prijs te betalen voor goederen, die zij niet spoedig kunnen ontvangen. De kwestie van levering is dikwijls nog moeilijker dan die van prijs. In enkele soorten meldt men, dat weefgetouwen beter bezet zijn dan eenigen tijd geleden. Dit schijnt wel hier en daar het geval te zijn, doch waar koopers bijna uitsluitend voor directe levering koopen en de verdere loop van katoenprijzen zeer onzeker is, kan men voorloopig toch geen normale hervatting van zaken verwachten.

12 Mrt. 19 Mrt. Oost. koersen. 11 Mrt. 18 Mrt.
 Liverpoolnoteringen. T.T. op Indië 1/4¼ 1/4¼
 F.G.F. Sakellarides 20,60 21,40 T.T. op Hongkong 2/4¼ 2/4¼
 G.F. No. 1 Oomra 11,— 11,50 T.T. op Shanghai 3/3¼ 3/3¼

KOFFIE.

(Mededeeling van de Makelaars G. Duuring & Zoon, Kolif & Witkamp, Leonard Jacobson & Zonen en G. Bijdeudijk.)
 Noteeringen en voorraden.

Data	Rio		Santos		Wisselkoers
	Voorraad	Prijs No. 7	Voorraad	Prijs No. 4	
22 Mrt. 1924	172.000	26.550	804.000	1)	619/32
15 „ 1924	219.000	27.375	774.000	29.500	63/8
8 „ 1924	199.000	26.900	715.000	29.500	625/32
22 Mrt. 1923	1.118.000	1)	1.917.000	23.700	523/32

Ontvangsten.

Data	Rio		Santos	
	Afgeloope week	Sedert 1 Juli	Afgeloope week	Sedert 1 Juli
22 Mrt. 1924	49.000	2.765.000	211.000	7.503.000
22 Mrt. 1923	18.000	2.293.000	147.000	5.893.000

1) Niet genoteerd.

RUBBER.

Ten gevolge van de voortdurende liquidaties op de termijnmarkt, bleven de prijzen in de afgelopen week dalen.

Aan het slot bestond er tegen de lagere noteringen wat meer vraag en de daling kwam voorloopig tot stilstand.

De slotnoteringen zijn:

		einde voorafgaande week:	
Prima Crêpe	Maart	64½ ct.	67½ ct.
„ „	April/Juni	65½ „	68 „
„ „	Juli/Sept.	67½ „	69 „
Smoked Sheets	Maart	64 „	68½ „
„ „	April/Juni	65½ „	69½ „
„ „	Juli/Sept.	66½ „	70 „

25 Maart 1924.

COPRA.

De markt was deze week aanvankelijk flauw, doch later door dekkingsvraag veel vaster.

Hamburg toont momenteel ook meer belangstelling, zowel voor stoomend als voor Maart/April aflading.

De noteringen zijn:

Nederl.-Ind. f.m.s.	Jan./Maart afl.	f 32¼
„ „ „	Maart/April „	„ 32¼
„ „ „	April/Mei „	„ 31¼
„ „ „	Mei/Juni „	„ 31¼

24 Maart 1924.

METALEN.

Loco-Noteeringen te Londen:

Data	Koper Standard	Koper Electrolytisch	Tin	Lood	Zink
24 Mrt. 1924..	64.15/-	72.-/-	261.7/6	35.15/-	34.12/6
17 " 1924..	65.12/6	72.18/-	283.2/6	36.10/-	35.12/6
10 " 1924..	68.7/6	74.-/-	292.17/6	39.5/-	35.15/-
3 " 1924..	67.10/-	73.10/-	292.15/-	36.15/-	37.15/-
26 Mrt. 1923..	73.15/-	82.5/-	216.17/6	27.15/-	35.17/6
20 Juli 1914..	61.-/-	-	145.15/-	19.-/-	21.10/-

**VERKEERSWEZEN.
VRACHTENMARKT.**

Sinds ons laatste overzicht zijn vooral de thuishkomende vrachten aanzienlijk gedaald en de vraag naar ruimte voor graan is beduidend afgenomen. Vooral van de North Pacific kust en Australië zijn de vrachten belangrijk lager. De booten, welke tusschen de Westkust van Noord-Amerika en Japan bezig werden gehouden met het vervoer van hout, graan en meel, beginnen thans vrij te komen en zoeken vrachten naar Europa.

Van de North Pacific zijn booten afgesloten tegen 35/- voor April afloading tegen cijfers van 40/- en 42/6 eenigen tijd geleden.

Van West Australië zijn booten afgesloten tegen 40/- naar de Middellandsche Zee, tegen eenigen tijd geleden 43/9.

Voor ruimte voor graan van Noord Amerika was de vraag al sinds geruimen tijd gering en hierin is thans geen verandering gekomen. Er is een Juni boot afgesloten van Montreal naar Antwerpen voor 50.000 qrs, 10 pCt. tegen 3/1½, terwijl van de Atlantic range naar de Middellandsche Zee 18¼ cent naar één en 19¼ cent naar 2 havens door een April boot is bedongen. De vraag naar ruimte voor steenkolen van Noord Amerika was iets grooter. Naar Rio de Janeiro en La Plata is \$ 4.- te bedingen.

Van Cuba wordt een enkele boot bevracht naar Europa, doch de vraag van daar is ook niet groot. Er is een boot afgesloten naar Liverpool, Londen of Greenock tegen 23/6 met 1/15 April ligdagen.

Van de Gulf naar La Plata zijn bevrachters van pitch-pine in de markt tegen vrachten van 155.- tot 157/6 per Std.

Van de nitraathavens is een boot afgesloten naar Alexandrië voor Mei/Juni belading tegen 36/3.

Argentinië blijft verreweg het belangrijkste uitvoergebied van graan. Zooals bekend zijn de oogsten buitengewoon groot en de vrachten hebben zich tot kort geleden kunnen handhaven op basis van 30/- met 25 April cancelling en 32/6 voor Maart van niet boven San Lorenzo naar U. K./Continent/Bordeaux/Hamburg range. Ruimte voor Maart en begin April is niet overvloedig, doch voor latere posities trachten de bevrachters de markt te drukken. Veel zal afhangen van de vraag in Europa. Op het oogenblik is voor 30 April cancelling niet meer dan 29/- te bedingen, terwijl voor Mei ruimte 27/- geboden wordt.

De vraag naar ruimte van Indië is gering. Voor bevrachtingen op deadweight basis van Bombay is 27/6 het geldende cijfer, terwijl van Java 33/6 is geaccepteerd voor suiker, nieuwe oogst.

Van de Zwarte Zee wordt nu en dan een boot opgenomen. Een van de laatste bevrachtingen is een lading lijnkoeken naar Gothenburg/Stockholm range tegen 18/6 één haven, 19/- twee havens met 10 April cancelling.

Van de Donau brokkelen de vrachten ook af. Naar Bordeaux/Hamburg range is een begin April boot afgesloten tegen 18/6.

De ertsvrachten van de Middellandsche Zee blijven stabiel.

Wat de uitgaande vrachten van Wales betreft kan meegedeeld worden, dat ook deze gedaald zijn. Naar Buenos Aires is 13/6 à 14/- te bedingen en naar Rio de Janeiro zijn booten afgesloten tegen 13/9.

Naar West Italië is het geldende cijfer 11/6 à 12/- Door de talrijke booten welke van Wales zijn afgesloten is de despatch van daar weer zeer slecht.

25 Maart 1924. GRAAN.

Data	Petrograd Londen/R'dam	Odessa Rotterdam	Atl. Kust Ver. Staten		San Lorenzo	
			Rotterdam	Bristol kanaal	Rotterdam	Engeland
17-22 Maart 1924	—	14/5 ^a	—	—	29/3	29/3
10-15 " 1924	—	15/- ^a	—	—	28/3	28/3
19-24 Maart 1923	—	17/3 ^a	11c ¹	2/4½	23/-	23/-
20-25 Maart 1922	—	—	16 ¹	4/3	24/-	24/-
Juli 1914	11 d.	7/3	1/11½	1/11½	12/-	12/-

KOLEN.

Data	Cardiff				Oostk. Engeland	
	Bordeaux	Genua	Port Said	La Plata Rivier	Rotterdam	Gothenburg
17-22 Maart '24	5/9	12/-	13/3	13/10½	4/7½	—
10-15 " '24	6/3	12/6	13/3	14/4	—	—
19-24 Maart '23	8/3	12/3	13/-	14/9	6/6	7/6
20-25 Maart '22	6/9	13/6	14/9	16/3	5/6	9/-
Juli 1914	fr. 7.-	7/-	7/3	14/6	3/2	4/-

DIVERSEN.

Data	Bombay West Europa (d.w.)	Birma West Europa (rijst)	Vladivostok West Europa	Chili West Europa (salpeter)
17-22 Maart 1924..	26/-	30/-	33/9	27/6
10 15 " 1924..	29/-	30/-	33/9	27/6
19-24 Maart 1923..	27/3	32/3	33/9	35/6
20-25 Maart 1922..	21/6	28/9	35/-	25/-
Juli 1914..	14/6	16/3	25/-	22/3

¹) Am. cents per 100 lbs. ²) Per ton d.w.

RIJNVAART.

Week van 17-22 Maart 1924.

De aanvoeren van zeezijde namen toe. Er kwamen verscheidene erts- en graanbooten binnen.

De beschikbare scheepsruimte bleef schaarsch. De daghuren liepen geleidelijk op van 3¼ tot 5 cts.

De waterstand bleef tot het laatst vallend. Naar den Benedenrijn werd nog op vollen diepgang afgeladen en naar den Bovenrijn op 2 Meter.

Het sleeploon werd in doorsnee genoteerd volgens het 55 cts. tarief.

**INKLARINGEN.
IJMUIDEN.**

Landen van herkomst	Februari 1924		Februari 1923	
	Aantal schepen	N. R. T.	Aantal schepen	N. R. T.
Binnenl. havens.	16	24.800	3	4.936
Groot-Britannië	81	58.671	115	78.947
Duitschland....	39	58.118	36	49.855
Noorwegen....	1	461	4	1.821
Zweden.....	4	1.854	8	3.552
Denemarken....	4	2.357	6	2.384
Finland.....	2	357	3	1.757
België.....	4	1.374	2	683
Frankrijk.....	4	3.138	8	2.638
Spanje.....	12	13.220	4	3.572
Portugal.....	3	1.892	2	2.207
Italië.....	—	—	2	1.353
Levant.....	1	1.792	1	728
And. Midd. Zeeh.	2	2.762	2	2.174
Senegal, Dakar.	—	—	1	1.792
Ov. Westk. Afrika	5	12.324	3	6.642
Oostkust Afrika.	—	—	3	10.333
Ned. Oost-Indië.	10	40.727	8	35.395
And. Aziat. hav.	2	8.272	3	13.634
Australië.....	—	—	1	1.296
Vereen. Staten..	—	—	5	19.700
Midden-Amerika	2	8.365	—	—
Ned. West-Indië	—	—	—	—
Ned. Antillen.	5	10.964	5	10.273
Brazilië.....	—	—	3	6.317
Argent., Urug...	3	13.313	3	9.797
Totaal....	200	264.761	231	271.786
Periode 1 Jan.— 29 Februari ¹)..	449	598.307	489	551.620
Nationaliteit				
Nederlandsche..	103	165.878	123	166.105
Britsche.....	45	49.317	55	48.181
Duitsche.....	34	33.508	28	23.717
Noorsche.....	6	3.703	7	3.553
Belgische.....	—	—	1	257
Fransche.....	2	1.811	2	266
Zweedsche.....	8	4.728	8	4.660
Deensche.....	1	724	—	—
Vereen. Staten.	1	5.092	4	15.430
Andere.....	—	—	3	9.617
Totaal....	200	264.761	231	271.786

¹) 1913, 347 schepen met 396.205 N. R. T.

(Vereenigde Scheepsagenturen van Halverhout & Zwart en Zurmühlen & Co.)

**CANOY-
HERFKENS**

**HOOG-
VUURVASTE
STEENEN**

VENLO

DELFT

J.C. GOUDRIAAN'S
INDUSTRIE-EN EXPORT-MIJ

Constructiewerken

Bruggenbouw

Spoorwegmaterieel

— SPOORWEGMATERIEEL —

WERKSPoor AMSTERDAM

ROLLEND SPOORWEGMATERIEEL

SCHEEPSSTOOMWERKTUIGEN

SCHEEPSDIESELMOTOREN

IJS- EN KOELMACHINES

SUIKERMACHINERIEËN

IJZERCONSTRUCTIES

SCHEEPSTURBINES

POLDERGEMALEN

LOCOMOTIEVEN

STOOMKETELS

HOLLAND-AMERIKA LIJN

WILHELMINAKADE, ROTTERDAM

GEREGELDE AFVAARTEN TUSSEN:

ROTTERDAM en NEW YORK, BOSTON, PHILADELPHIA, BALTIMORE, NEWPORT NEWS, NORFOLK, SAVANNAH, NEW ORLEANS, CUBA, MEXICO, PACIFIC COAST, BRITSCH-INDIE, BENEVENS TUSSEN NEW YORK EN JAVA

Voor inlichtingen wende men zich tot bovenstaand adres

Abonneert U op

H. D. DE VOS' Wekelijksche Uitlotingscourant

Vlugst ingelicht en meest verspreid

FINANTIEEL WEEKBLAD

bevattende alle binnen- en buitenlandsche trekkingen, Dividenden en Coupons, Incourante Fondsen, Hoofdartikelen, Beursoverzicht, Correspondentie, Koerslijst, Berichten, etc.

36ste Jaargang

Abonnementsprijs f 5,— per half jaar v. h. binnenland

PROEFNUMMERS OP AANVRAAG GRATIS

Uitgave van

BINNENKANT 30

S. L. VAN LOOY

AMSTERDAM

— VERSCHENEN: —

De Praktijk van het Medezeggenschap

Adres

van het Verbond van Nederl.
Fabrikanten-Vereenigingen
aan Zijne Excellentie den
Minister v. Arbeid, Handel
en Nijverheid

aangeboden 21 Febr. 1924

Prijs f 0,90

NIJGH & VAN DITMAR'S
UITGEVERS-MAATSCHAPPIJ
WIJNHAVEN 113, ROTTERDAM

ALGEMEEN ADRESBOEK

van Nederland en Nederlandsch-Indië

ten dienste van

HANDEL, NIJVERHEID, LANDBOUW EN VERKEER

Algemeene Naamlijst van Beroepen en Bedrijven

van alle Gemeenten, samengesteld naar gegevens van ruim 1100 Correspondenten

Zeventiende Druk • Uitgave 1924

Prijs f 25,—

Alom verkrijgbaar bij den Boekhandel en bij Nijgh & Van Ditmar's Uitg.-Mij, Rotterdam